

ŽELEZAR

Jesenice, 26. julija 1990

Številka 27 • XXXIX

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Lilijana Kos, tehnični urednik Dare Bradec in sekretar uredništva Đinka Trako. Naslov: Uredništvo Železarnja, PS Slovenske železarnice — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: glavni in odgovorni urednik 26-18, tehnični urednik 26-19 in sekretar uredništva 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje Gorenjski tisk Kranj, Tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Proizvodnja in prodaja v številkah

OBRATI	SKUP. PROIZ.		PROIZ. ZA PRODAJO			
	količ. mes.	ind. mes.	količ. mes.	ind. mes.	količ. kum.	ind. kum.
Jeklarna 1	6.915,0	111,0				
Jeklarna 2	16.207,0	91,0				
Livarna	8,3	63,8	2,2	16,9	155,5	64
VBS	14.846,7	111,7	3.131,8	135,2	30.428,9	99
HVB	5.267,8	104,4	4.491,3	90,4	57.206,8	101
HVJ	1.093,3	140,1	1.074,7	143,2	9.953,2	94
PVT	1.491,6	109,4	1.593,9	116,9	13.693,7	103
VDP	3.129,3	74,0	2.850,9	67,4	32.359,4	89
Žičarna	2.085,6	103,7	1.422,1	107,1	14.331,6	102
Jeklovlek	630,1	102,7	586,8	95,7	9.786,7	104
Elektrode	711,6	118,6	510,0	96,5	6.669,0	78
Žebeljarna	433,9	98,6	513,9	116,7	4.225,3	103
Žič. valjarna	1.864,1	104,1	409,1	98,5	6.514,8	122
ŽELEZARNA	54.684,3	100,8	16.586,7	97,8	185.324,9	98

Iz pregleda doseganja operativnega programa proizvodnje in odpreme do 23.7.1990 je razvidno, da smo pri skupni proizvodnji načrt praktično dosegli, pri odpremi pa za 2,2 % zaostajamo za mesečnim načrtom.

Od vseh obratov predvidoma ne bo uspelo izpolniti operativnega načrta skupne proizvodnje Jeklarni 2 in Valjarni debele pločevine. Pri odpremi pa prav tako v Valjarni debele pločevine in Hladni valjarni Bela. Za izpad proizvodnje v Jeklarni 2 so vzroki predvsem večje število zastojev in težave na konti livu. Načrt Valjarne debele pločevine pa je glede na asortiment izredno visok in jim tudi do konca meseca ne bo uspelo v celoti proizvesti načrtovanih količin.

V Hladni valjarni Bela bo odprema manjša, ker bo približno 1.000 ton izdelkov ostalo v odpremnem skladišču. Vzroki so pomanjkanje vagonov v začetku meseca in zapiranje podjetij zaradi kolektivnih dopustov.

Podpredsednik poslovnega odbora za razvoj:
mag. Janez Jamar, dipl. ing.

Proizvodnja v prvem polletju

V prvem polletju letošnjega leta so bili v Železarni ob upoštevanju gospodarskega načrta in operativnega programa doseženi naslednji rezultati:

Podobno kot smo ugotavljali za prvi kvartal letošnjega leta, tudi s proizvodnimi rezultati polletja ne moremo biti in tudi ne smemo biti zadovoljni, saj smo v primerjavi z lanskim, posebej pa še s predlanskim prvim polletjem, delali precej slabše. Ker smo edino pri skupni proizvodnji presegli načrtovane obveznosti, to pomeni, da so se medfazne zaloge koncem polletja povečale, čeprav so od meseca do meseca močno nihale in so bile v aprilu in maju kritično nizke, delno tudi zaradi nepravilne dobave tujega vložka.

Sicer pa je značilnost letošnje proizvodnje naslednja:

- januar: kasnejši in postopen pričetek obratovanja vseh obratov zaradi težav z naročili (pomanjkanje, neredno plačevanje kupcev, blokada) in sorazmerno visoke medfazne zaloge;

- februar: zelo dobra proizvodnja, medfazne zaloge močno znižane in ponovni pričetek obratovanja lectromelt peči v Jeklarni 1-8; marec: skupna proizvodnja je nižja od prodaje, zato so bile že konec meseca medfazne zaloge kritično nizke;

- april: slabi proizvodni rezultati, le skupna proizvodnja dosežena, in to na račun obeh jeklarn, nepravčasna dobava tujega vložka, veliki zastoji v proizvodnji;

- maj: zelo slabi rezultati tako v proizvodnji kot pri prodaji, slabo delo (veliko zastojev), izvedeni načrtovani letni remont Jeklarn 2, Valjarne bluming štelke s potisno pečjo, sendzimir ogrodja v HVB in izredni remont valjarske proge v Valjarni debele pločevine (slabo stanje);

- junij: proizvodnja je potekala dobro, le prodaja je nekoliko zaostala, izveden je bil redni letni remont ASEA peči v Jeklarni 1.

Precej boljše kot v lanskem prvem polletju smo letos izpolnjevali izvozne obveznosti, saj smo izvozili za 8,6 % več kot lani; ob tem se je izvoz na klirinško področje zmanjšal za 23,7 %, na konvertibilno pa za 10,2 % povečal. Načrtovanega asortimenta nismo dosegli, delno zaradi tehnološke nediscipline delno pa tudi zaradi težav z naročili.

Žal tudi načrtovanega izplena nismo dosegli, kar dodatno draži proizvodnjo,

in sicer nekaj zaradi iztrošenih agregatov, več pa zaradi nas samih. Operativni program je bil v Talilnicah višji od gospodarskega načrta zaradi dodatnega obratovanja lectromelt peči, v Ploščatem programu zaradi zadostnih naročil, nasprotno pa je bil v Okroglem programu prav vsak mesec nižji zaradi težav pri pridobivanju naročil.

ETE Talilnice

A. gospodarski načrt:

- skupna proizvodnja 105,2 %
- končna za prodajo 51,1 %
- prodaja (odprema) 51,1 %

B. operativni program:

- skupna proizvodnja 101,8 %
- končna za prodajo 67,6 %
- prodaja (odprema) 67,6 %

Doseganje skupne proizvodnje gre izključno na račun Jeklarn 1. Končna proizvodnja in prodaja te ETE je vezana izključno na Livarno in je v primerjavi s skupno proizvodnjo minimalna. Obe Jeklarni sta pričeli z obratovanjem 6. januarja, Livarna pa 8. januarja.

Jeklarna 1

Količinska proizvodnja je bila zelo dobra, saj sta presežena tako gospodarski načrt kot precej višji operativni program (obratovanje lectromelt peči februarja in junija, kar gospodarski načrt ni predvideval.) Pred pričetkom obratovanja (13. februarja) lectromelt peči je bil izveden njen generalni remont, ASEA peči pa junija.

Z asortimentom ne moremo biti v celoti zadovoljni, saj so bile vsak mesec težave pri izdelavi čistih jekel kot posledica previsokih oligo elementov (občasno pomanjkanje groblja in kvaliteta jeklenega odpadka).

Se vedno je preveč jekla, programiranega za kontiliv, vlitiga klasično (slab izplen), pa tudi vlivanje avtomatskih jekel preko kontiliva še ne gre (tehnološko). Kvaliteta površine na kontilivu odličnih gredič ni posebej dobra.

Jeklarna 2

S proizvodnimi rezultati te jeklarne nikakor ne moremo biti zadovoljni, saj

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ob 1. avgustu, prazniku občine Jesenice

Ob tej priložnosti je bila navada, da smo povedali nekaj o svoji preteklosti, o uspehih v zadnjem letu in o načrtih za prihodnost.

Od zgodovinskega 1. avgusta 1941 smo preživeli najrazličnejše vzpone in padce, o katerih bo dala končno oceno zgodovina.

Prve demokratične volitve na Slovenskem so prinesle na površje popolnoma nove ljudi. Demos je sestavil vlado in ta se je lotila skoraj nerešljivih problemov: vpletati parlamentarno demokracijo, tržno gospodarstvo v samostojnejši Sloveniji.

V takih časih sta začeli delati tudi naša občinska uprava in skupščina. Stanje, ki smo ga nasledili, je izjemno problematično.

Nova demokratična družba ne more le priznati krivic, storjenih pred 45. leti. Moralno je bilo treba to nekako popraviti - simbolično je bilo to opravljeno 8. julija v Kočevskem Rogu. Materialni del krivic je verjetno nekoliko lažje popraviti. Pri tem čakamo na sistemske rešitve, ki jih pripravljajo na nivoju republike.

Te temelje moramo pripraviti, sicer se nam bo samostojna slovenska zgradba prehitro podrla. Te namreč ne marajo nekateri naši »bratje«, pa tudi Zahod ne mara, da ga kdo vznemirja ob polni mizi.

V preteklih letih smo močno pogrešali bolj konkretne načrte razvoja do leta 2000, zato je naša današnja naloga še toliko težja. Žal je stanje v gospodarstvu tako, da se sedanjim vodilni morajo ukvarjati z »gašenjem požarov«, za sistematično načrtovanje pa nimajo možnosti, niti niso pripravljeni na vse izzive časa.

Velikih gospodarskih uspehov v naši občini ni. Zmanjševanje števila zaposlenih tudi vnaprej ni rezultat, na katerega bi bili lahko ponosni. Je pa dejstvo, ki je prišlo do izraza sedaj, vzroki pa so stari že deset in več let.

Če je na primer pred 100 leti šlo kmetu slabo zaradi ekonomskih problemov, je šla »krava« od hiše. Od hiše je šel kapital, del kmetov ekonomsko samostojnosti. Prepričan sem, da bomo morali tudi mi žrtvovati del svojega ponosa in dovoliti lastnikom tujega kapitala več pravic, da bi preživeli.

Delno ali v celoti podržavljena družbena lastnina bi lahko dala osnovo za tržno uspešnost. Kasneje pa bi tudi za osnovna sredstva v industriji moralo veljati podobno kot velja v kmetijstvu: Zemljo tistemu, ki jo obdeluje, Tovarno tistemu, ki jo sme in hoče najbolje upravljati.

Morda še beseda, dve glede kmetijstva. Osnovna celica v kmetijskem gospodarstvu je družinska kmetija. Z njo so povezani tradicija, ekologija, visokogorski turizem. Ta dejavnost zahteva kompleksno obravnavo.

Kmet bo enakovreden šele takrat, ko bo zaživel tržno gospodarstvo, ko pojmi kapital in kapitalist ne bodo psovke, ampak ekonomska kategorija. Tudi ta cilj je še precej daleč.

Glede izobrazbe je povprečen jeseniški občan ustrezen podpopprečnemu Slovencu. Vzrokov za to je več. Na vitalne odločitve v Sloveniji navadno šole niso imele vpliva. Dokler ne bo veljalo »izjemno dober študent - vodilno delovno mesto v družbi«, toliko časa izobrazba ne bo imela veljave in šole ne bodo imele denarja. Teorija

enakih žolodcev in teorija o šoli kot porabi peljeta naravnost in stanje, v kakršnem se nahaja šolstvo danes.

Imeti moderen klinični center in zbirati denar za drage medicinske aparate še ne pomeni imeti razvito zdravstvo. Dodatno privatno prakso v zdravstvu in privatne šole so si »izmislili« na Zahodu. Ne za to, da bi zdravniki in učitelji bolje zaslužili, ampak, ker je taka zdravstvena služba za družbo cenejša in učinkovitejša.

Naša država je gotovo ena najmanj socialnih držav. Pa ne le zaradi revščine. Vzroki so slaba zakonodaja, nepravilna razporeditev sredstev, nepoštenost...

Pri humanitarnih akcijah na Zahodu sodelujejo stranke, ki imajo v svojem imenu besedo »socialna«. To bo treba oživiti tudi na Jesenicah. Da gre pri Jesenicah za zdravo jedro, sem prepričan, posebno, ko se spomnim akcije radia Triglav za nabavo inkubatorja v času, ko so se v eni izmed ljubljanskih občin branili vrta za prizadete otroke.

V prihodnje bo treba prav načrtno gojiti odnos do vsega, kar nas obdaja, odnos, ki mu pravim »privatniška miselnost«. Vsak naj bi z družbenimi sredstvi delal tako kot s svojimi. To velja za investicije, za odnose do sosedov, parkov, itd. Sistem vrednot bo treba ponovno zgraditi. To bo pa trajalo verjetno več generacij.

Glede istočasnega odprtja prometa skozi tunel in po avtocesti so naša stališča znana. Z njimi smo seznanili prav vse najvišje organe v republiki.

Turizem ne more biti omejen na vzdrževanje ponudbe v Kranjski Gori. Zavzeli se bomo za enotno ponudbo od Rateč do Rodin. Gre za turistično povezovanje širšega območja Triglavskega narodnega parka. Ajdne, avstrijske Koroške, Bleda, itd. Večjo težo je treba dati penzijskemu turizmu - oddajanju sob, s programom pohodništva in obiskovanju kulturnih in zgodovinskih spomenikov.

Glede športnih iger, morda celo zimske olimpiade, ponavljamo staro prepričanje. Pri vsaki organizaciji se vprašamo: Kaj imajo od tega kraji? Za slavo športnih junakov in za akcije v stilu podarim - dobim nismo pripravljeni prispevati ničesar, če ta »hiznis« ne bo dal konkretnih ekonomskih rezultatov v občini Jesenice.

Žal smo kulturo, ki naj pomeni kvalitetnejše življenje, zanemarili. Prepričan sem, da se bo na tradicionalnih osnovah dalo zgraditi nekaj novega in poiskati nove oblike, nov program, prilagojen zahtevnejšim razmeram.

Novo nastalim strankam bo treba omogočiti, da bodo preko svojih aktivnosti našle svoj profil, ki jih bo potrjeval v družbi pri nas in v svetu.

Prišli so časi, ko bomo morali vsi skupaj pošteno pljunuti v roke, da bi vsak na svojem področju nadoknadili zamujeno.

Naj bo vodilo ob 1. : Naše želje, cilji in pričakovanja so skupni. V večstrankarski pluralistični družbi je poti za dosego teh ciljev več. Potrudimo se, da bomo na svoji poti uspešni in se zavedamo, da je sosedov uspeh tudi naš uspeh in sosedov neuspeh tudi naš neuspeh.

Ob 1. avgustu čestitam vsem delovnim ljudem in občanom.

PREDSEDNIK SKUPŠČINE
OBČINE JESENICE
dr. Božidar Brudar, dipl. ing.

Albert Vodovnik:

Ta vlada sili kovinarje v stavko

»Sodeč po odgovorih, ki smo jih dobili na naše pobude in zahteve, je možno samo dvojce: ali so v tej vladi resnično nesposobni ljudje ali pa gre za dejanski poskus zanikanja sindikata! Ljudje v vladi so si prisvojili oblast, o delavcu pa niti besede...

Zato smo se kovinarji odločili za stavko. Stavkali pa bomo zoper to vlado, ker zahtevamo, da v Skupščini Republike Slovenije posebej obravnavajo položaj kovinarske in elektroindustrije, in zato, da omenjena skupščina umakne zakon o izplačilu osebnih dohodkov, sredstev za neposredno skupno porabo in sredstev za prehrano delavcev med delom ter omogoči podpis kolektivne pogodbe. Zahtevamo, da ustvarijo normalne pogoje, ne pa da zahtevajo nenormalno povišanje stannar in komunalnih prispevkov.

Naša stavka je uperjena tudi proti Gospodarski zbornici Slovenije oziroma proti strokovnim združenjem, kot se zdaj imenujejo. Zahtevamo 40-urni delavni teden, 600 DEM (brez dodatkov za prevoze na delo in prehrano med delom) ter najmanj 22 dni dopusta.

To so naše osnovne zahteve, o drugih pa se lahko še pogajamo. Kaže, da nas ta struktura in ta vlada po naši oceni ne bo priznavala, dokler se ji ne bomo učinkovite postavili po robu. S svojim ravnanjem nas kovinarje prav sili v stavko. In če jo hoče, jo bo tudi imela...

(iz razprave na Svetu ZSSS)

razglaš splošno stavko delavcev v Republiki Sloveniji 10. septembra 1990

1. Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije se preoblikuje v stavkovni odbor, ki bo skladno s stavkovnimi pravili vodil splošno stavko delavcev v Republiki Sloveniji dne 10.9.1990.

2. Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije kot stavkovni odbor nalaga predsedstvu ZSSS:

- da skupaj s sindikati dejavnosti Slovenije in drugimi oblikami območnega organiziranja sindikatov zagotovi vse potrebno za seznanitev članstva in za udeležbo v stavki;

- da na podlagi na tej seji sprejetih stališč in zahtev opredeli konkretne zahteve ob splošni stavki, kjer naj bodo posebej poudarjene kolektivne pogodbe, vprašanja dela in socialne varnosti ter varstva delavcev in jasno opredeljene zahteve do skupščine, vlade in zbornice.

3. Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije zadolžuje svoje predsedstvo in sindikate dejavnosti Slovenije, naj se skladno s konkretno opredeljenimi zahtevami v času do stavke pogajajo o uresničitvi posameznih zahtev z vlado, skupščino in zbornico ter o doseženem poročajo svetu ZSSS kot stavkovnemu odboru.

4. Splošna stavka bo potekala hkrati s stavko delavcev v kovinski in elektroindustriji Slovenije.

Predsednik sveta ZSSS:
Miha Ravnik

Obvestilo sindikata Neodvisnost v Železarni Jesenice

Včlanjujte se v sindikat Neodvisnost, s podpisom pristopne izjave postanite naš član.

Sindikat podjetja Železarne Jesenice Neodvisnost je ustanovljen in je začel redno delovati. Predsednik je Bogomir Ličof iz Jeklarne 2, podpredsednik pa Karel Kos iz HVB. Izvoljen je tudi izvršni odbor, ki šteje 11 članov. Priključen je Zvezi neodvisnih sindikatov Slovenije, ki se sedaj imenuje Konfederacija novih sindikatov Neodvisnost.

Sindikat Neodvisnost podpira svobodo združevanja v različne sindikate, njegova osnovna naloga pa je, da zahteva izvajanje zakonodaje, ki štiti delavce, in jih s to zakonodajo tudi seznanja. Vsa zakonodaja ne pomeni nič, če ni nikogar, ki bi zahteval njeno izvajanje. Pravica je za tistega, ki si jo zna priboriti. Sindikat Neodvisnost si bo za to vedno prizadeval.

Podjetje Železarna Jesenice zagotavlja sindikatu Neodvisnost vse podatke in informacije ter dejstva, ki vplivajo na materialni in socialni položaj članov sindikata. Po zagotovitvi Poslovodnega odbora je potrebno zagotoviti sindikatu Neodvisnost za njegovo dejavnost prostorske, materialne in druge pogoje za delo. Pripravljamo se na pogajanja s starim sindikatом, kako naj bi potekala delitev premoženja in pridobljenih sredstev, saj smo jih pridobili vsi delavci, ne glede, v kateri sindikat smo včlanjeni.

Poslovodni odbor nam je zagotovil, da bodo vsi delavci, ki so na prisilnem dopustu, prejeli najmanj zajamčen osebnih dohodek. Problemi s presežkom delavcev se bodo pričeli šele drugo leto. Zagotovljeno nam je, da bodo pri določanju presežnih delavcev upoštevani vsi kriteriji, ki jih določa zakon, prav tako za ugotovitev prenehanja potrebe po delu; najslabša možnost je odpuščaj odpravnino.

Vsi delavci, ki so prejeli sklepe o začasnem prenehanju dela, naj se pritožijo na Odbor za prošnje, pritožbe in varstvo pravic pri Delavskem svetu Železarn, ker ti sklepi niso v skladu z republiškim zakonom o delovnem razmerju. Člani sindikata Neodvisnost, ki so prejeli takšne odločbe, naj se javijo pri B. Ličofu, Jeklarne 2. Izmed tistih, ki prejemajo sklepe o prisilnih dopustih, ne bo nihče ostal brez socialne varnosti.

Nizke plače, ki jih prejemajo vsi zaposleni v Železarni, so tudi posledica neodgovornega in nestrokovnega dela delavcev in njihovih predpostavljanih. Po zagotovitvi PO bodo ukrepi, ki se že izvajajo, doprinesli k temu, da bo vsak nosil svoj del odgovornosti za kvaliteto delo, posebno strokovni in vodilni delavci.

Velik problem je, ker delavci nimajo izobrazbe. 1.200 delavcev nima osemletke ali pa so ozko delovno usposobljeni, tako da jih je težko prekvalificirati. Sindikat Neodvisnost si bo prizadeval pospeševati pri ustreznih ustanovah v občini take usmeritve, ki bodo prinesle najboljše rešitev pri preizposlovanju delavcev. Tudi delavci storite nekaj zase, vpisujte se v dodatno in dopolnilno izobraževanje. Sindikat Neodvisnost vam bo pri tem pomagal. Nizka izobrazba in ozka usmerjenost sta večja problema kot preveliko število delavcev.

Stališče Neodvisnosti do kolektivne pogodbe je, da še ni ustreznih pogojev za podpis. Dokler ni pravega nosilca lastnine, sindikat nima pravega sopodpisnika kolektivne pogodbe. Generalna pogodba, ki jo nudijo SSS, ne more nikoli zajeti vse problematike zaštite delavcev, zato so zelo pomembne pogoje in podjetniške kolektivne pogodbe. Gospodarska zbornica ne more biti niti titular lastnine niti garant, da se bodo podjetniki držali določil kolektivne pogodbe. V kolektivni pogodbi, ki jo ponujajo SSS, ni urejeno vprašanje stavk, vprašljiv je 144. člen, ki določa rok sprejetja kolektivne pogodbe.

Glede štrajkov smo v Neodvisnosti mnenja, da bi dali novi vladi nekaj časa socialni mir, da spelje svoj program. Neodvisnost naj izvajanje programa budno spremlja. Če se ne bo razvijal v dobro delavstva, potem bomo vlado začeli napadati in ščititi svoje članstvo z vsemi sredstvi. Zato tudi ne podpiramo štrajka kovinarjev, kajti v stavkovnem odboru so isti ljudje, ki so štrajke vedno dušili, s štrajki so začeli groziti šele, ko se je menjala vlada. Vodja stavkovnega odbora za generalni štrajk in predsednik SSS je bil vedno na vodilnih funkcijah, zato je tudi sokriv za stanje, v kakršnem se nahajamo. Sedaj bi pa proti vladi, ki si z vsemi močmi prizadeva to situacijo rešiti, nastopil kar z generalnim štrajkom!

Sindikat Neodvisnost bo vedno podpiral tiste štrajke, ki jih bodo zahtevali delavci in to proti tistim strukturam, ki jih bodo ogrožale. Do sedaj so do stečaja podjetij in odpustitvi delavcev pripomogli nesposobni podjetniki, ki jih je postavila politična oblast, jih zaščitila z zakonodajo bolj kot lastnike podjetij.

tij, SSS pa bi stavkal proti vladi, ki tako stanje rešuje. Sicer pa naj SSS štrajka proti Gospodarski zbornici, ki je partner SSS pri podpisu kolektivne pogodbe in s tem garant, da se določila iz pogodbe upoštevajo.

Sindikat Neodvisnost ne podpira takega sanacijskega programa, ki se misli uresničevati na podlagi splošnega pošiljanja delavcev na prisilni dopust ali odpustanja delavcev brez strokovnih analiz, da bi ugotovili, kje je delavec resnično preveč, kje pa premalo. Dogaja se namreč, da morajo ponekod delati nadure, ki seveda niso plačane, njihovi sodelavci pa so na prisilnem dopustu, a jih nihče ne pokliče na pomoč.

Vedno večje število delavcev bo zahtevalo razne subvencije za stanovanja, za otroške dodatke, za socialno pomoč. Zato je potrebno formularje za zahteve teh pomoči kar se da poenostaviti, da jih bo lahko vsak, ki bo potreboval pomoč, brez težav izpolnil. Obenem bi s poenostavitvijo preprečili tudi razne manipulacije in izkoriščanje teh pomoči s strani tistih, ki je ne potrebujejo. Delavci imajo samo eno možnost prehrane med delom in to z bonom za malico. Ker je tak način malice najdražji in monopolen s strani Družbene prehrane, je treba dati delavcem možnost, da bi se lahko odločili za bone ali za ustrezno vrednost v denarju.

Sindikat Neodvisnost še nima ustreznih razmer za dobro informiranje svojega članstva, precej si moramo pomagati sami z obvestili na oglašnih deskah in z objavljanjem v Železarnju. Zato naj si člani Neodvisnosti pomagajo med seboj tudi z informacijami.

V teku je akcija za odprtje žiro računa Neodvisnosti. Ko bo ta odprt, bomo začeli pobirati članarino, ki jo bodo odtegovali od OD. Članarina znaša 0,5 % od neto OD. Vsa se bo nakazovala na žiro račun sindikata podjetja Neodvisnost. Delitev članarine je taka, da 70 % ostane v podjetju, 30 % pa jo bomo nakazali Konfederaciji novih sindikatov Slovenije.

Sindikat svobodnih ustvarjalcev, ki združuje umetnike različnih usmeritev in je tudi član Neodvisnosti, bo ustvaril celotno podobno sindikata Neodvisnost, katerega znak bo marjetica, ki je sestavljena iz mnogih lističev kot Neodvisnost iz mnogih sindikatov, obenem pa prerašča okvire starih sindikatov.

Sindikat podjetja
Železarne Jesenice
Neodvisnost

Pristopna izjava k Zvezi neodvisnih sindikatov Slovenije

Vsi vemo, da brez pluralističnega sindikata ni pravne države. Prav tako v sedanjih razmerah ne more zaživeti parlamentarna demokracija in da ni resnične zaštite delavca. Zato vas vabimo, da se priključite Zvezi neodvisnih sindikatov Slovenije!

Sebi in svojim družinam boste tako zagotovili socialno varnost in hkrati neposredno vplivali na delo svojih sindikalnih zaupnikov.

Skrbi za grožnje izgube delovnih mest boste prenesli na ramena našega sindikata!

V ZNSS se boste vključili prostovoljno in boste lahko iz nje tudi brez pojasnjevanja izstopili.

Ime in priimek _____
Datum rojstva: _____ kraj rojstva: _____
Stalno bivališče: ulica _____ poštna št.: _____
Kraj: _____ občina: _____
Začasno bivališče: _____
Telefon: doma: _____ v službi: _____
Zaposlen v _____ poklic _____

ZNSS, Stermenova 8
61000 Ljubljana
tel.: 061 554-407
račun: LB GBL Ljubljana
50100-620-107-1140116-65110
za Zvezo neodvisnih sindikatov
Slovenije

Datum pristopa _____

Podpis _____

Na osnovi sklepa Delavskega sveta Železarne Jesenice z dne 28. 6. 1990 ter 38. in 39. člena statuta Železarne Jesenice

objavljamo

proste delovne naloge

- predsednika poslovodnega odbora**
- podpredsednika poslovodnega odbora za trženje**

Mandat traja štiri leta.

Pogoji pod a. in b.:

- visokošolska izobrazba
- pet let dela v gospodarstvu.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v zaprti ovojnici z oznako »razpis« v 8 dneh po objavi na kadrovski sektor Železarn Jesenice, Cesta železarjev 8.

Priporočamo, da prijavi priložite program dela.

Kaj je novega v sindikatu

Kratke informacije

LIVARJEM, PA TUDI VSEM DRUGIM DELAVCEM, ki bodo v teh kriznih časih najbolj čutili prestrukturiranje naše železarne, bomo v okviru vseh razpoložljivih možnosti pomagali! Tako je na pobudo sindikata Železarne sklenil kolegij Železarn. Sprejel je tudi iniciativo, da z delavci Livarne čimprej (po dogovoru) opravi razgovor o načinu reševanja njihove prihodnje zaposlitve. Na ta razgovor bodo povabljeni vsi delavci - tudi tisti, ki so morda na prisilnem dopustu.

In kakšne so možnosti za livarje?

- preverjajo se nekatere možnosti osamosvojitve vsaj enega dela livarne,
- preverjajo se možnosti pridobivanja dela za lastne potrebe v Železarni,
- kažejo se možnosti za zaposlitev nekaj (morda 10) livarjev v Litostroju,
- nekaj starejših livarjev bo kmalu izpolnilo prve pogoje za upokožitev - tu bi bil možen skupen let, ustrezna odpravnina ali kaj podobnega,
- za nekaj delavcev se vidi rešitev znotraj Talinac oziroma Železarn,
- najmlajše bi lahko usmerili v dopolnilne izobraževalne programe.

Čas in kraj razgovora bomo usklajili s predsednikom sindikata Livarne in vodstvom Železarn. Na razgovoru bodo sodelovali tudi delavci iz strokovnih služb Železarn. Pričakujemo, da bomo skupno najlažje našli ustrezne rešitve.

Kolektivna pogodba

Vsi, delavci in delodajalci, že težko čakamo na podpis prve kolektivne pogodbe. Sedaj je pred Skupščino predlog zakona o kolektivnih pogodbah in če bo sprejet, bomo kmalu dobili splošno kolektivno pogodbo. Ta bo osnova za izdelavo panožne in podjetniške kolektivne pogodbe. Če bo podpisnikov več in če bo med njimi tudi Izvršni svet, je še toliko bolje.

Iz sindikata Železarne Jesenice smo našo zahtevo naslovili na Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in Gospodarsko zbornico Slovenije. Zapisali smo, da odločimo zahtevamo, da se **SPLOŠNA KOLEKTIVNA POGODBA** podpiše, kajti brez takega akta ni več možno zagotavljati socialne in materialne varnosti delavcev. Vsako odlašanje s podpisom pogodbe bi bilo veliko štetje in povzročilo ogorčenje delavcev, ki upravičeno pričakujemo, da končno prešli od besed k dejanju. Brez kolektivne pogodbe ni socialne pravice, zato za morebitne izraze

nezadovoljstva ne moremo prevzeti nobene odgovornosti.

Od kolektivne pogodbe ne pričakujemo popolnosti - vsaj na začetku ne, pričakujemo pa predvsem uporaben dogovor, ki bi ga v praksi še dogradili s panoižnimi in podjetniškimi pogodbami. Nehajmo se ukvarjati sami s seboj in usmerimo našo energijo k umnemu gospodarjenju.

Predstavniki Zveze Svobodnih sindikatov Slovenije so bili pri Kučanu

Situacija v gospodarstvu je vse težja. Če se slovenska vlada ne bo z vso odgovornostjo lotila reševanja težav v gospodarstvu, potem se bo delo v Sloveniji samo po sebi ustavilo. Tako ne gre več. Sindikat napoveduje za 10. september 1990 splošno stavko. Delavci so ogorčeni, kajti prestrukturiranje se odvija predvsem na njihovih hrbtih. Vsak dan je več ljudi v izredni tiski, socialni položaj je kritičen, za vse več ljudi ni videti perspektive. Brezposelnost narašča, ustreznih socialnih programov pa ni. In kaj nam še ostane? ŠTRAJK! Da, če ne bo šlo drugače! Ustavili bomo delo, pa čeprav vemo, da brez dela ne gre. Toda delati želimo v ustreznih pogojih, v urejenih sistemskih razmerah sodobnega gospodarstva, za primerno plačilo.

Pritisk na skupščinske organe zaenkrat še ni dal rezultatov, zato je sindikat sestavil delegacijo in jo poslal na predsedstvo naše republike.

Predsednik predsedstva Milan Kučan je s člani predsedstva vladno sprejel sindikalno delegacijo, ki jo je vodil sekretar Rajko Lesjak. Delegacija je predsedstvo seznanila s svojimi ocenami položaja delavcev v sedanjih gospodarskih razmerah in razložila zahteve, ki jih je Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije postavil republiškemu Izvršnemu svetu in Gospodarski zbornici Slovenije.

Pojasnili so tudi razloge, zaradi katerih je Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije napovedal splošno stavko delavcev v Sloveniji, ki bo potekala hkrati s stavko delavcev kovinskih in elektroindustrije Slovenije.

Predsednik in člani predsedstva so predstavnikom svobodnih sindikatov obljubili, da bodo priporočili republiški skupščini, da čimprej obravnava stališča in zahteve sindikata, Izvršnemu svetu pa so priporočili, naj čimprej prične pogovore s svobodnimi in neodvisnimi sindikati.

Predsednik Sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Miha Ravnik nas v Delavski enotnosti 20.7.1990 seznani s stališči in zahtevami sindikata, ki so bile oblikovane na Svetu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije pod naslovom Celo najbolj okoreli kapitalisti ne delajo tako. Objavljamo naslednje:

Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ob obravnavi gmotnega, socialnega in pravnega položaja delavcev sprejema naslednje

zahteve:

1. da Izvršni svet skupščine Republike Slovenije absolutno prednostno rešuje sedanjí gospodarski položaj ter bremena v zvezi s tem enakomerno porazdeli med vse aktivno prebivalstvo Slovenije;
2. od Gospodarske zbornice Slovenije zahtevamo takojšnjo sklenitev splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo in takojšen začetek pogajanj za sklenitev kolektivnih pogodb za posamezne dejavnosti;
3. od Izvršnega sveta skupščine Republike Slovenije zahtevamo takojšen začetek pogajanj o sklenitvi kolektivnih pogodb za družbene dejavnosti;
4. da se z zakonom zagotovi, da se kolektivne pogodbe, ki so sklenjene v skladu z zakonom, izvajajo brez vsakih administrativnih omejitev;
5. odpravo slehernega administrativnega omejevanja oblikovanja in izplačil osebnih dohodkov ter njihove rasti tudi za del zmanjšanja obveznosti iz bruto osebnih dohodkov;
6. da se v zakonu o zajamčenem osebnem dohodku določijo tudi realni viri za njegovo izplačevanje - vključno s proračuni družbenopolitičnih skupnosti;
7. takojšnje nadaljnje razbremenjevanje gospodarstva, ki bo temeljilo predvsem na zniževanju davkov in prispevkov ter drugih obveznosti od občine do federacije, ki bremenijo ceno dela ter enakomerno obremenitev delovno in kapitalno intenzivnih dejavnosti;
8. sprejem ukrepov za učinkovito finančno konsolidacijo gospodarskih in drugih subjektov z aktiviranjem vseh razpoložljivih virov (tudi rezerv bank pri NBJ) ter s tem preprečevanje stečajev in večjo varnost zaposlitve; ta-

kojšen sprejem zakona o obvezni multilateralni kompenzaciji med vsemi organizacijami in delodajalci s področja gospodarstva in negospodarstva; do sprejema ukrepov oz. multilateralne kompenzacije je treba uveljaviti moratorij za stečaje, katerih razlog za uvedbo je nesolventnost;

9. Republika Slovenija mora zagotoviti ustrezne realne vires sredstev za programe prestrukturiranja podjetij in odpiranja novih delovnih mest, vključno s proračunskim zadolževanjem; takoj morata začeti delovati Agencija in Sklad za razvoj;

10. gospodarski subjekti naj bodo deležni konkretnih materialnih olajšav pri novem zaposlovanju;

11. takoj je treba zagotoviti učinkovito pravno varstvo družbene lastnine ter preprečiti njeno protipravno odtujevanje, s tem pa tudi ohranjanje delovnih mest, dokler se ne sprejmejo zakonske podlage za preoblikovanje družbene lastnine;

12. Skupščina Republike Slovenije naj zagotovi sprejem predlaganih sprememb zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji, ki bodo preprečile brezpravni položaj delavcev, zaposlenih v takih podjetjih, oziroma naj to zagotovi s svojimi zakonskimi akti;

13. takojšnjo pripravo celovitega socialnega programa, ki bo zagotovil ustrezen raven socialne in gmotne varnosti presežnih delavcev, ki so izgubili zaposlitev, in drugim iskalcem zaposlitve in ki bo vrednotil pravice socialno ogroženih ter pravice do zdravstvenega varstva, otroškega varstva, drugih oblik socialnega varstva ter iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja;

14. da se z zakonom o zaposlovanju, zavarovanju in drugih pravicah za primer brezposelnosti zagotovijo socialna, gmotna in pravna varnost brezposelnih in pogoji za njihovo čimhitrejšo vključevanje v delovni proces oz. pogoji za njihovo predčasno upokožitev, če so težje ali težko zaposljivi;

15. do sprejema in uveljavitve nacionalnega programa nasprotujemo nameram Izvršnega sveta Republike Slovenije za povečanje individualnih prispevkov za storitve družbenih dejavnosti (šolstvo, zdravstvo);

16. da se politika cen stanarin, komunalnih in drugih bivalnih stroškov dosledno usklajuje z rastjo osebnih dohodkov. Nujno je ublažiti cenzuse za subvencioniranje stanarin in zagotoviti pravice do subvencij z uveljavitvijo avtomatizma.

Pobuda vladi za zajamčeni osebni dohodek

V zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o zajamčenem osebnem dohodku in izplačevanju osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela, ki poslujejo z izgubo (Uradni list RS št. 7/82, 15/84, 46/86, 42/87 in 8/90), je določeno, da se najnižji znesek zajamčenega osebnega dohodka določi pravilom dvakrat na leto, in sicer maja ter decembra. Znesek se lahko določi tudi večkrat na pobudo sindikatov ali Gospodarske zbornice Slovenije.

V letošnjem letu je na pobudo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Izvršni svet Skupščine Slovenije določil znesek najnižjega osebnega dohodka v višini 1.870,00 dinarjev. Ta znesek se uporablja od 1. marca 1990. Znesek je določen začasno kot dogovor med sindikati, zbornico in Izvršnim svetom Skupščine Slovenije, in sicer v nižjem znesku od pripadajoče vrednosti košarice življenjskih potrebščin. Ker Izvršni svet Skupščine Slovenije ni uresničil majske določitve najnižjega osebnega dohodka, predlagamo, da to opravi čimprej. Glede na to, da bo znesek najnižjega zajamčenega osebnega dohodka določen po prvem polletju, je potrebno upoštevati zadnji odstavek 15. člena Zakona o zajamčenem osebnem dohodku, da določeni znesek ne sme biti manjši od 60 % povprečnega osebnega čistega dohodka delavcev v gospodarstvu Slovenije in prejšnjem polletju.

Podatki o povprečnem čistem osebnem dohodku v prvem polletju kažejo, da je čisti osebni dohodek v gospodarstvu Slovenije 4.507,00 dinarjev, kar pomeni, da bi se moral znesek najnižjega zajamčenega osebnega dohodka gibati okoli 2.700,00 dinarjev. Ta znesek bi ustrezal tudi preračunu stroškov v košarici življenjskih potrebščin.

Tako je v imenu predsedstva Zveze svobodnih sindikatov Slovenije zapisal predsednik Miha Ravnik v pismu Izvršnemu svetu Skupščine Republike Slovenije.

Programsko volilna seja Koordinacijskega odbora sindikata Slovenskih železarn

Programsko volilna seja Koordinacijskega odbora sindikata Slovenskih železarn je bila 22. junija 1990 v Ljubljani.

Osební dohodki, kolektivne pogodbe, sanacijski ukrepi

Sredi tega meseca je sindikat Železarne pripravil razgovor s sindikalnimi zaupniki, da bi se seznanili s spremembami, ki jih morajo upoštevati pri svojem nadaljnjem delu. To so predvsem napovedani novi Zakon o osebnih dohodkih, predvideni podpis kolektivne pogodbe in problematika nagrajevanja v našem kolektivu.

Sindikat železarne je kot eno od svojih bistvenih nalog opredelil povečanje osebnih dohodkov železarjev in dosledno izvajanje napredovanja na delovnem mestu, vendar je zaradi sprememb v zakonodaji te zadeve odložil do sprejetja novega zakona. Za napredovanje na delovnem mestu in strokovni razvoj pa ni ovir, zato naj bi to izvedli s prvim julijem letošnjega leta, kar je delavski svet Železarne na zadnji seji tudi potrdil.

Zaostajanje plač jeseniških železarjev za poprečjem Slovenije je iz dneva v dan večje, zato je bila za drugo polletje letošnjega leta načrtovana večja rast osebnih dohodkov. Večjih plač pa ob takem poslovanju, kot je sedaj, seveda ne moremo izplačevati. Kljub temu sindikat vztraja, da se morajo plače železarjev zaradi visokega zaostanka za republiškim poprečjem povečati od deset do petnajst odstotkov. Preveriti je treba, kakšne možnosti imamo za to in upoštevati tisto zakonodajo, ki je za nas bolj ugodna. Nov zakon o osebnih dohodkih je namreč še bolj restriktiven.

Sindikat se je tudi zavzemal, da bi delavci že v tem mesecu pri izplačilu osebnih dohodkov dobili tudi drugi del regresa, vendar se je zataknilo. Podpredsednik poslovnega odbora Jazne Poljšak je pojasnil, da sredstev za regres niso mogli zbrati, lahko pa se izpelje napredovanje na delovnem mestu. Naredili so pregled sredstev skupne porabe in ocenjujejo, da bi se do 15. avgusta nabralo dovolj denarja za nekoliko manjši regres in jubilejne nagrade. Pripravljajo tudi sistem solidarnostnih pomoči delavcem ob raznih nesrečah (poplave, požari in podobno).

Zakon o omejevanju osebnih dohodkov loči med podjetji brez izgube, podjetji s pokrito izgubo in podjetji z nepokrito izgubo. Naša železarna spada med zadnje in bi torej po tem zakonu morali imeti za 16 odstotkov manjše plače. V Sloveniji velja zakon o zajemnem osebni dohodku, ki je bolj ugoden. Vedno pa moramo imeti pred očmi, da plača ni odvisna od pravice delavca, temveč od denarnih možnosti

podjetja, da plače lahko da.

Poslovni odbor redno spremlja izvajanje sanacijskih ukrepov in poskušati pomagati, vendar ugotavlja, da se delavci ne zavedajo, da gre tokrat res zares in da železarna nima nobene druge izbire, kot da ukrepe dosledno izvaja. Zato se bodo socialni pritiski jeseni še povečali in sindikat mora biti na to dobro pripravljen. Podjetje je namreč delavcem dolžno zagotoviti le tiste pravice, ki izvirajo iz dela. Veliko večje probleme pričakujemo leta 1991, ko nas čaka prestrukturiranje železarne in novo vrednotenje dela.

Glede kolektivne pogodbe je dejal, da ne moremo pričakovati, da bo rešitev vseh naših problemov. Z njo namreč veliko samoupravnih pravic preneha obstajati, ker zanje ni več nobene osnove. S kolektivno pogodbo se postavi razmerja med delom in kapitalom in se ta razmerja tudi nadzoruje. To bo neposredno vplivalo na organizacijsko strukturo podjetja, ker prehajamo nazaj na osnovno vrednotenje dela, na vrednost poklicnega dela. Zadeve okrog kolektivne pogodbe pa še niso popolnoma dorečene, saj se spreminjajo tudi Zakon o podjetjih in Zakon o delovnih razmerjih.

V razpravi naj bi se sindikalni zaupniki dogovorili predvsem to, kaj lahko naredi sindikat. Žal so se o tem dogovorili bolj malo, saj so sestanek izkoristili za dodatne informacije o usodi Valjarne žice in profilov in za udrinjanje po poslovovalnih, ki ne dajo regresa. Opaziti pa je bilo tudi veliko maloduš-

nost v stilu, saj mi tako nič ne moremo.

Glede Valjarne žice in profilov je bilo rečeno, da bi jo po analizi Mc Kinsey, ki je bila narejena za Slovenske železarne, morali zapreti; British Steel, ki je analiziral stanje v jugoslovanskih železarnah, pa ima nekoliko drugačne poglede. Tako dokončne odločitve o VZP še ni. Že sedaj pa je jasno, da se bo morala cela železarna bolj usmeriti v manjše količine, bolj pester asortiment in specialne programe.

Seveda bo treba zmanjšati tudi finančne obremenitve (sedaj za obresti za posojila in ostale dajatve dajemo prav toliko denarja kot za plače), povečati produktivnost in metalurgijo čistiti balasta.

Sindikat Železarne je kot zaključek tega pogovora poudaril, da vztraja pri uresničevanju sklepov delavskega sveta in da je treba oblikovati kriterije o presežnih delavcih. Na drugi strani pa je poslovni odbor zagotovil, da bo ustrezno ukrepal, če sanacijski ukrepi ne bodo imeli predvidenih učinkov.

Lilijana Kos

Boni vredni 20,00 din

Delavce Železarne obveščamo, da bo zaradi zmanjšanja stroškov prehrane med delom vrednost bona 20,00 din. Nova vrednost velja od 24.7.1990 dalje.

Industrijska prodajalna začasno zaprta

Obveščamo vse kupce, da bo zaradi letnega dopusta industrijska prodajalna Železarne Jesenice od 14. avgusta do 1. septembra zaprta.

Hkrati vas obveščamo, da bomo elektrode in žičnike prodajali na kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni od 18. do 26. avgusta.

Iz poročila o delu konference sindikata Slovenskih železar in obdobju 1988-1990 je razvidno, da je konferenca obravnavala poročila o poslovanju Slovenskih železar, problematiko osebnih dohodkov, problem socialne varnosti zaposlenih delavcev in presežkov delavcev, večkrat pa je bilo obravnavano tudi vprašanje nujnosti razbremenitve gospodarstva. Konferenca sindikata se je seznanila tudi s preobrazbo Slovenskih železar po zakonu o podjetju.

Člani konference so se seznanili s prenovi sindikata v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije oziroma o pomenu panožnih sindikatov. Ker se v zvezi s prenovi delno menja tudi vsebina dela, so predsedniki konferenc v vseh organizacijah v Slovenskih železarnah obravnavali to vprašanje in postavili zahtevo o enakopravnosti sindikatov pri pogajanjih v zvezi s kolektivnimi pogodbami. Prevladalo je mnenje, da morajo sindikati več pozornosti nameniti socialni in materialni varnosti delavcev, večji pa morata biti tudi vloga in pomen sindikata navzven.

Razpravljali so tudi o spremembah v sindikatu, obravnavali so analizo o invalidski problematiki v Slovenskih železarnah in možnostih zagotavljanja ustreznega dela invalidom. Sprejeli so koncept programskih usmeritev za nadaljnje delo sindikata na nivoju Poslovnega sistema Slovenskih železar. Pri razpravi o vlogi sindikata pri sklepanju kolektivnih pogodb so opozorili na nujnost večje profesionalizacije dela.

Komisije (za borce, za inovacije, za družbenoekonomske odnose) niso delovale in je konferenca predlagala, da se jih ukine. Komisije za kulturo, za šport in rekreacijo, za invalidska vprašanja ter za odlikovanja in priznanja so bile v preteklem mandatnem obdobju aktivne in so pomembno prispevale k popestritvi raznih prireditvev.

Komisija za kulturo je organizirala srečanje dramskih skupin, literatov, pihalnih orkestror, folklornih skupin, pevskih zborov, slikarske kolonije.

Komisija za šport in rekreacijo je organizirala osem pohodov: na Draški vrh, Ratitovec, Kamniško sedlo, Slem, Smrekovec, Veliki Draški vrh, Resovno in Svetino ter na Stol. Organizirala je tudi letne športne igre v Žični Celje in Železarni Ravne.

Organizacija posameznih aktivnosti je vedno večji problem, predvsem zaradi visokih stroškov; združevanje srečstev je potekalo zelo neenakomerno.

Komisija za invalidska vprašanja je poleg dogovorov v zvezi s srečanjem invalidov obravnavala aktualno invalidsko problematiko od preverjanja koriščenja sredstev iz naslova davčnih olajšav, problematike nadomestil osebnega dohodka delovnim invalidom, osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Komisija za odlikovanja in priznanja je obravnavala predloge za podelitev priznanj Slovenskih železar, predlog za podelitev likovnega dela iz slikarske kolonije Slovenskih železar ter predloge za podelitev državnih odlikovanj. Ukvarjala se je s programom obeležja 20-letnice SOZD Slovenske železarne in pooblastila poslovni odbor Slovenskih železar za odločanje o podelitvi plaketa tujim poslovnim partnerjem izven kvote, ki se sicer podeljuje posameznikom vsako leto.

V nadaljevanju so se dogovorili, da bo na ravni poslovnega sistema Slovenske železarne Koordinacijski odbor sindikata članic Poslovnega sistema, namesto dosedanje sindikalne konference.

Sprejeli so programske usmeritve, ki temeljijo na programu Svobodnih sindikatov Slovenije in na temeljnih nalogah Republiškega sveta Svobodnih sindikatov Slovenije.

Koordinacijski odbor sindikata Slovenskih železar je povezovalni organ sindikatov članic poslovnega sistema Slovenske železarne, sestavljajo pa ga po dva predstavnika iz vsake sindikalne organizacije podjetja.

Koordinacijski odbor sindikata Slovenske železarne ugotavlja in zastopa skupne interese vseh članov poslovnega sistema skladno s programom dela tega organa, vedno pa takrat, kadar gre za zaščito socialnega in materialnega položaja delavcev. Osnovna programska izhodišča temeljijo na:

- socialni in materialni varnosti delavcev,
- zagotavljanju soupravljalških pravic delavcem v Poslovnem sistemu Slovenske železarne,
- uveljavljanju kolektivnih pogodb,
- kadrovske politiki,
- izobraževanju,
- informiranju,
- aktivnem sodelovanju s panožnim sindikatom - kovinske in elektroindustrije Slovenije,
- povezovanju s sindikati naših partnerjev doma in v tujini.

Za izvajanje interesnih dejavnosti so predlagane naslednje komisije pri koordinacijskem odboru sindikata: komisija za šport in rekreacijo, komisija za kulturo, komisija za invalidska vprašanja in komisija za odlikovanja. Programske usmeritve komisij temeljijo na dosedanjih aktivnostih in interesu članov tega poslovnega sistema. Z izvajanjem programov so težave vedno večje in likvidnostne situacije ne združujejo tako, kot bi bilo potrebno.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da se nekatere aktivnosti niso izvajale zaradi neključitve Raven v Poslovni sistem Slovenske železarne, pa tudi zaradi znane težke situacije v železarnah Jesenice in Štore. Pojavilo se je vprašanje, ali bo Poslovni sistem Slovenske železarne obstajal še naprej ali ne in v kakšni organizacijski obliki. Ta vprašanja zanimajo tudi sindikat, saj spremembe v poslovanju in organizaciji zadevajo predvsem delavce oziroma njihovo socialno in materialno varnost, kateri bo ta odbor dajal prednost.

Svobodni sindikati Slovenije

Koordinacijski odbor sindikata Slovenskih železar bo v mandatnem obdobju 1990/94 vodil predsednik sindikata Železarne Štore Tomo Majer. Člani iz sindikata Železarne Jesenice pa so: v koordinacijskem odboru Edo Kavčič in Marjan Pintar, v komisiji za kulturo Vera Smukavec, v komisiji za šport in rekreacijo Vlado Repe, v komisiji za invalidska vprašanja Franc Nadižar in v komisiji za priznanja Aleksander Svetina.

Sindikat Železarne

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

Ime in priimek	Dan dežurstva	Naslov	Telefon
MARJAN DEMŠAR Jeklarna 2	30. 7. 1990	Gobela 25, Gozd Martuljek	/
MIRO ERŽEN Hladna valj. Jesenice	31. 7. 1990	Cesta v Radovno 4/a, Mojstrana	/
BRANKO VREČKO Energetika	1. 8. 1990	Na Vrtači 13, Lesce	/
MILAN GARTNER Livarna	2. 8. 1990	Nomenj 34, Bohinj	721-043
JERNEJ HOČEVAR Prodaja	3. 8. 1990	Kejžarjeva 38, Jesenice	82-118
KLEMEN HRIBAR STK	4. 8. 1990	Udarina 5, Jesenice	83-901
ROMAN SMOLEJ FRS	5. 8. 1990	H. Verdnika 36 Jesenice	83-777
ANTON KELVIŠAR Žičarna	6. 8. 1990	Cesta na Golico 16, Jesenice	82-475
JOŽE KRAMAR Tehnične dejavnosti	7. 8. 1990	Dovje 112, Mojstrana	89-129
ERNEST PUŠNIK Komerčiala	8. 8. 1990	Hrušica 138, Jesenice	/
ALEKSANDER MANDELJC Valj. bluming štekel	9. 8. 1990	Tomšičeva 88, Jesenice	82-054
VALENTIN MARKEŽ Vzdrževanje	10. 8. 1990	Cesta talcev 4/b, Jesenice	83-345
LEON MESARIČ Žebljarna	11. 8. 1990	Smokuč 100, Žirovnica	80-883
SREČO MEŽNAR Jeklovlek	12. 8. 1990	Dovje 107/a, Mojstrana	89-040

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 30. 7. TOREK — 31. 7. SREDA — 1. 8. ČETREK — 2. 8. PETEK — 3. 8. SOBOTA — 4. 8. NEDELJA — 5. 8. PONEDELJEK — 6. 8. TOREK — 7. 8. SREDA — 8. 8. ČETREK — 9. 8. PETEK — 10. 8. SOBOTA — 11. 8. NEDELJA — 12. 8.	IVAN ŠENVETER MARJAN ERMAN MARKO SUŠNIK FRANC BERNIK KLAVDIJ MLEKUŽ MARJAN TRONTELJ IVAN SLAMNIK SAŠO DOLŽAN MARTIN BRUMAT METOD BREČKO MARJAN PINTAR MIRO KALAN MIROSLAV ZUPAN JOŽE LAVTIŽAR	DUŠAN ŠMID JANKO CERKOVNIK DAMJAN GASAR BORUT CEGNAR IVAN MEŽIK FRANCI ZUPANČIČ MITJA KERSNIK STANE ERŽEN ZDENKO CUND BERTI KRAPEŽ MIRKO ZUPAN ALEŠ SOKLIČ MIRAN KOVAČ JANEZ FALETIČ

Služba obratne ambulante

Od 30. julija do 4. avgusta bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta dr. Metod Rešek in II. obratna ambulanta dr. Alenka Škerjanc.

POPOLDNE: III. obratna ambulanta dr. Bernarda Benedik Tili. IV. obratna ambulanta zaradi letnega dopusta ne dela.
V soboto, 4. avgusta, samo dopoldne: III. obratna ambulanta dr. Bernarda Benedik Tili.

Zobne ambulante:
DOPOLDNE: II. zobna ambulanta dr. stomat. Alojz Smolej. III. zobna ambulanta zaradi letnega dopusta ne dela.

POPOLDNE: I. zobna ambulanta v. dent. Viktor Stražišar.
V soboto, 4. avgusta, samo dopoldne: I. zobna ambulanta v. dent. Viktor Stražišar. V kartoteki obratnih ambulant sprejemajo zdravstvene izkaznice v dopoldanskem času od 6. ure do 10.30 in v popoldanskem času od 12. ure do 17.30. Ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 19. ure.

Od 6. do 11. avgusta bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta dr. Alenka Škerjanc in III. obratna ambulanta dr. Bernarda Benedik Tili.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta dr. Metod Rešek. IV. obratna ambulanta zaradi letnega dopusta ne dela!
V soboto, 11. avgusta, samo dopoldne: I. obratna ambulanta dr. Metod Rešek.

Zobne ambulante:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta dr. stomat. Alojz Smolej.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta zaradi letnega dopusta ne dela!
V soboto, 11. avgusta zobna ambulanta zaradi letnega dopusta ne dela!

Dežurni v Vatrostalni

Dežurni Vatrostalne je od petka, 27. julija od 14. ure, do ponedeljka, 30. julija, do 6. ure jutraj in od petka, 3. avgusta od 14. ure, do ponedeljka, 6. avgusta, do 6. ure zjutraj dosegljiv po telefonu 32-79.

In kako rešujemo vprašanja invalidov in drugo podobno problematiko v Železarni?

Upravnik izpostave SPIZ-a na Jesenicah Bregant nam je povedal, da prav v tem času tečejo prizadevanja za ureditev pokojninskih razmerij za vse tiste železarje, ki so se odločili za upoko-jitev v takojimenovanem prvem polletju.

V Železarni smo pričeli tudi aktivnosti za ugotavljanje pravice do zavarovalne dobe tistih delavcev, ki so se šolali v takratni vajeniški šoli na Jesenicah. Tu je še polno nejasnosti, vendar pa ocenjujemo, da je zadevo potrebno dokončno rešiti - tako ali drugače. Če je Železarna takrat plačevala prispevek učencem v vajeniški šoli tudi za po-

kojninsko zavarovanje, potem pričakujemo ugodno rešitev. Seveda pa bomo na končno rešitev morali še malo počakati.

Na kadrovskem sektorju so pripravili natančen pregled invalidov z namenom, da bi lahko predlagali najbolj primerne rešitve. Delavski svet Železarne je že pred časom sprejel sklep, da se invalidom, ki imajo dve do tri leta do upokojitve, ta leta dokupijo. Ocenjujejo se tudi možnosti za nadaljnjo zaposlitev vsakega invalida posebej. Pričakujemo tudi predloge za invalidsko upoko-jitev. O teh zahtevah bodo invalidi še obveščeni.

Proizvodnja v prvem polletju

(Nadaljevanje s 1. strani)

je ob količinskem izpadu proizvodnje surovega jekla še tega bilo odlično klasično v brame 5,2 %, kar pomeni dodatni izpad z ozirom na bistveno slabši izplen, pa tudi asortiment ni bil najboljši, vendar v veliki meri zaradi težav z naročili in legurami. Vzroki za izpad proizvodnje so predvsem preveliki zastoji, okvare in prodori. V juniju je bila dosežena do sedaj najvišja mesečna proizvodnja (22.800 t), v maju pa katastrofalno slaba. V maju sta bila izvedena redna letna remonta peči in kontiliva; načrtovana roka obeh sta bila krepko presežena.

Livarna

Problem je že dolgo znan - pomanjkanje naročil in je zato postavljanje in doseganje operativnega programa prava loterija. Žal, saj so bili livarji včasih znani kot redni izpolnjevalci načrtovanih obvez.

ETE Ploščati program

A. gospodarski načrt:
- skupna proizvodnja 103,6 %
- končna za prodajo 96,1 %
- prodaja (odprema) 98,2 %

B. operativni program:
- skupna proizvodnja 99,3 %
- končna za prodajo 95,7 %
- prodaja (odprema) 97,9 %

Polletni rezultati so se v primerjavi s prvim kvartalom poslabšali, saj je bila dosežena samo skupna proizvodnja na gospodarski načrt, vse ostalo pa ne. Z resnimi rezultati izstopa Profilarna. HVB, HVJ in PVT so pričeli obratovati 3. januarja, Valjarna bluming štel 7. in Valjarna debele pločevine 8. januarja.

Valjarna bluming štel 3 Veniko preseganje skupne proizvodnje v maju in juniju je doprineslo, da je le-ta dosežena. V prvih štirih mesecih to ni bilo možno zaradi pomanjkanja vložka (izpad Jeklarne 2) in slabe proizvodnje štelja zaradi slabega stanja te naprave. Žal pa nista bili doseženi končna proizvodnja za prodajo in prodaja. Kvaliteta izvaljenih trakov je bila občasno zelo slaba, kar je povzročalo težave predvsem v HVB. Proizvodnja bronx škarij je bila sorazmerno dobra in je zadostila potrebam po razreznem vložku, posebej dobra je bila po remontu, ki je bil aprila. Redni letni remont valjarskega ogrodja bluming štel je bil v maju, delna rekonstrukcija potisne peči pa konec aprila in v začetku maja; na obeh je bil predvideni rok prekoracen.

Valjarna debele pločevine

Čeprav sta proizvodnja in prodaja za malenkost boljši kot lani v istem obdobju, sta še vedno precej pod načrtovanimi obveznostmi. Vzroki za izpad proizvodnje so predvsem slabo delo valjarske proge, ki je praktično iztrošena in je tako ozko grlo tega obrata. Prav zaradi slabega stanja je bil na progah v maju izveden petdnevni izredni remont, po katerem se je delo nekoliko izboljšalo. Na izpad proizvodnje vpliva-

jo tudi precej slabši izpleni od načrtovanih.

Hladna valjarna Bela

Tudi v tem letu poteka proizvodnja tega obrata dobro. Največji problem tega obrata sta kvaliteten vložek in pomanjkanje vložka nerjavnih kakovosti z ozirom na gospodarski načrt (naročila, legure), tako da predvideni asortiment ni bil izpolnjen.

Hladna valjarna Jesenice

Če smo bili po prvem kvartalu blizu izpolnjevanja načrtovanih obvez, pa smo v drugem izrazito nazadovali, kar se odraža tudi v slabem polletnem rezultatu. Vzroki za izpad so znani, in sicer malo zastoji, predvsem pa zaradi pomanjkanja naročil obrat ne more izpolnjevati obvez (gospodarski načrt). Prešel je na dvoimensko obratovanje. Operativni program je bil v juniju že bistveno nižji od gospodarskega načrta.

Predelava valjanih trakov

Zahteve po povečanem izvozu so vplivale na bistveno povečanje operativnega programa. Dobra oskrbljenost z vložkom in dobro delo pa sta pripomogla, da je bil tudi ta višji operativni program krepko presežen. V primerjavi z lanskim prvim polletjem je bila letošnja proizvodnja za 16 % večja.

ETE Okrogli program

A. gospodarski načrt:
- skupna proizvodnja 89,7 %
- končna za prodajo 87,5 %
- prodaja (odprema) 87,1 %

B. operativni program:
- skupna proizvodnja 104,4 %
- končna za prodajo 103,4 %
- prodaja (odprema) 102,9 %

Pomanjkanje naročil v vseh obratih, razen v Žebljarni, je botrovalo temu, da je bil operativni program bistveno nižji od gospodarskega načrta. Dodatna naročila med meseci (po sprejetju operativnega programa) pa so doprinesla, da je bil le-ta krepko presežen. Že-

bljarna in Jeklovlek (brez BK linije) sta pričela obratovati 3. januarja, vsi ostali obrati in BK linija pa 8. januarja.

Valjarna žice in profilov

Zaradi pomanjkanja naročil v obratih, ki v tehnološki verigi sledijo tej valjarni, je bil letošnji operativni program le 86 % lanskega ob enakih zmogljivostih. Valjarna ni imela težav, da tega programa ne bi mogla izpolniti; nasprotno, niso mogli polno obratovati in so bili skoraj vsak mesec nekaj dni na prisilnem dopustu.

Žičarna

Največji problem tega obrata je pomanjkanje naročil kvalitetnejšega asortimenta in je zato tudi operativni program nižji (januar, februar) od gospodarskega načrta. Visoka proizvodnja od marca dalje gre precej na račun nižje vrednih kakovosti z manjšo stopnjo predelave. Sicer pa je velikost proizvodnje enaka lanskemu za to obdobje.

Jeklovlek

Izredno pomanjkanje naročil, predvsem za BK linijo, je vzrok za bistveno nižji operativni program. V primerjavi z lanskim letom je bila letošnja proizvodnja v prvem polletju nižja za 30 %.

Elektrode

Samo 67 % dosežene lanske proizvodnje prvega polletja - samo po sebi govori o težavah tega obrata, ki je bil še ne dolgo tega podobno kot Livarna eden najboljših. Vzroki so pomanjkanje naročil (predvsem izvoznih), delo na zalogo in pa izredno velika odsotnost, predvsem bolniška.

Žebljarna

Je edini obrat Okroglega programa, ki je imel zadosti naročil. Čeprav sta presežena tako gospodarski načrt kakor tudi višji operativni program, pa lanska proizvodnja prvega polletja vendar ni dosežena.

M.P.

Ostružki

Predelava odpadkov

S podpisom pogodbe med ameriško firmo Heckett, ki posluje v okviru mednarodne korporacije Harsco, in MK Smederevo se ponujajo možnosti, da bi prek firme Heckett v Jugoslaviji izpeljali zelo pomemben posel v zvezi s predelavo sekundarnih surovin v smederevski železarni.

Tuji partner obljublja, da bi lahko v treh mesecih v novi železarni MKS postavili naprave za predelavo železarskih odpadkov, v drugi fazi pa za predelavo žlindre. V Smederevu bi lahko letno predelali sto tisoč ton odpadkov, pozneje pa še dvesto tisoč ton žlindre.

Tobak z živalskimi proteini

Raziskovalci kalifornijske klinike Scripps so vzgojili tobakno rastlino, ki proizvaja živalske proteine. Uporabljali naj bi jo kot »pivnik onesnaževalcev«. Tobak iz eksperimenta, v katerega so vgradili genetski material miši, proizvaja protitelesa - vrsto proteinov, znanih v imunološkem sistemu.

Vodja raziskovalnega tima meni, da bodo tudi druge rastline, kot so na primer stročnice, dajale še večje količine protiteles. Rastlinska protitelesa so visokokoristna za filtriranje rečne vode, kot varuh rastlin pred boleznimi in v medicinske namene.

I.k.

Seja delavskega sveta Železarni

19. julija se je na 8. redni seji sestel delavski svet Železarni, da bi potrdil elaborate inventurnih komisij ob zaključnem računu med letom, spremembe v organiziranosti Železarni, določen pa je bil tudi sklad skupne porabe za drugo polletje letošnjega leta.

O elaboratih inventurnih komisij ob zaključnem računu med letom na dan 28.5.1990 je odločal tudi Odbor samoupravne delavske kontrole. Vsi elaborati so bili potrjeni. Delavski svet je nato razrešil centralne inventurne komisije ETE in Delovne skupnosti, razen inventurnih komisij za popis materiala R-3 in orodja v rabi, imenovanih na 6. seji delavskega sveta 22. maja. Sestava inventurnih komisij ostaja ista, spremeni se le sestava inventurne komisije za popis materiala v skladiščih 91,92,93, 96 in 98 (sektorji), ki je po novem naslednja: predsednik Janez Brulc, člana Anton Reboli in Miro Koder.

Z izvajanjem sklepov je seznanil delegate podpredsednik poslovnega odbora za kadre. Program ukrepov za izboljšanje poslovanja poslovnih odborov sproti nadzira, nosilec izvajanja programa je posredoval tudi pripombe o njegovem izvajanju ter dodatne naloge in ukrepe. Na predlog sindikata se drugi del napredovanja na delovnem mestu izpelje s 1. julijem. Delavski svet je sprejel sklep, da je treba pričeti z izdelavo socialnega programa na predlaganih osnovah.

Začasna organiziranost (prenos področnega vzdrževanja v proizvodne ETE, sprememba tednika Železar v štirinajstdnevnik)

V skladu s sprejetimi ukrepi za izboljšanje poslovnih rezultatov in dolgoročno sanacijo Železarni Jesenice je delavski svet sprejel sklep o reorganizaciji ETE Tehnične dejavnosti (predlog reorganizacije je bil objavljen v 25. številki Železarja). ETE Tehnične dejavnosti se s 1. julijem reorganizirajo tako, da se iz nje izločijo storitve, ki so neposredno vezane na proizvodnjo in se te storitve opravljajo v ETE proizvodnega značaja oziroma v sektorjih. Prenos dejavnosti se izvede v obstoječih organizacijskih oblikah, v ETE oziroma sektorjih pa morajo izdelati novo organiziranost najkasneje do konca leta. Do takrat velja dosedanja organiziranost s tem, da sta organizacija dela in nadzor nad delom pristojnosti ETE in sektorjev, kamor so bile prenešene posamezne storitve.

Ne glede na spremembe v organiziranosti delavci obdržijo dosedanje odločbe o razporeditvi z enako plačilno kategorijo kot do sedaj, vendar najdalj do sprejetja nove organiziranosti oziroma najdlje 30 dni po sklenitvi kolektivne pogodbe. Delavci so dolžni opravljati vsa dela, ki ustrezajo njihovi strokovni izobrazbi, ne glede na dosedanje opise del in nalog v ETE Tehnične dejavnosti. Vse potrebne naloge in aktivnosti,

vezane na prenos storitev (naročila, prenos osnovnih sredstev in podobno), bo usklajeval in odredil kolegij podjetja.

Uresničevanje ukrepov za sanacijo Železarni je poseglo tudi na področje informativne dejavnosti. Na predlog poslovnega odbora je delavski svet sprejel sklep, da glasilo Železarne Jesenice Železar izhaja do preklica kot štirinajstdnevnik. Ostale informacije bodo organizirane po ustaljenih oblikah, kadar bo potrebno.

Delavski svet je določil sklad skupne porabe v drugem polletju (kaksršenega dovoljuje Zakon o omejitvah v delitvi osebnega dohodka in skupne porabe in seveda naše možnosti), iz katerega se oblikuje 1550 din na delavca za regres za letni dopust in jubilejne nagrade po sprejetih pravilih. Če bo zakon o omejitvah spremenjen, bomo seveda novim možnostim prilagodili višino regresa. Sredstva za odpravnino in solidarnostne pomoči pa niso omejena in se bodo izplačevala po ustaljenih kriterijih.

Na predlog Oddelka za stanovanjski standard in organizacijo prostega časa je delavski svet sprejel sklep o spremembi 56. člena Pravilnika o urejanju stanovanjskih zadev v Železarni Jesenice, ki določa obrestno mero za gradbeno posojila v višini 4 %. Obrestna mera za gradbeno posojila se po novem določi v višini 50 % povprečne obrestne mere bank za stanovanjske kredite. S tem smo se v železarni prilagodili relativno višjim obrestnim meram posojil za enake namene v bankah, na tak način pa bomo lahko tudi ohranili vrednost stanovanjskih sredstev in omogočili dodeljevanje kreditov tudi v prihodnje.

Na prejšnji seji je bil delavski svet seznanjen s predlogom za imenovanje v.d. direktorja Sektorja za gospodarjenje, študije in inovacije, danes pa je na to mesto imenovan predlagano Marijo Drolc, dipl.oec., do zaključene reorganizacije. Sklep delavskega sveta v zvezi s podaljšanim imenovanjem v.d. Polonce Marjanovič pa se spremeni tako, da imenovanje traja do konca julija.

V zadnji točki, namenjeni delegatskim vprašanjem in pobudam, je sindikat predlagal, da je treba do naslednje seje doreči kriterije ugotavljanja tehnoloških in ekonomskih viškov delavcev.

Podpredsednik poslovnega odbora za kadre je pojasnil, da informacijske ure, na katerih poslovnostni delavci vsak ponedeljek odgovarjajo na vprašanja delavcev Železarni in drugih zainteresiranih občanov, niso namenjene reševanju posamičnih socialnih in pravnih vprašanj, čeprav se temu ne bo moglo povsem izogniti.

CSI-MZ

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA NAČRTA IN PROGRAMA SKUPNE PROIZVODNJE, GOTOVE ZA PRODAJO TER ODPREMA

A: Skupna proizvodnja

Mesec	Gospodarski načrt — ton	Oper. program ton	Doseženo ton	% na G. N.	% na OP. PR.
Januar	72.876	71.235	71.325	97,7	100,0
Februar	81.255	77.000	80.287	98,8	104,3
Marec	95.899	96.060	93.336	97,3	97,2
April	87.540	92.360	92.085	105,2	99,7
Maj	75.652	79.160	78.705	104,0	99,4
Junij	81.345	82.630	87.902	108,1	106,4
Skupaj	494.567	498.445	503.568	101,8	101,0
1. polletje 1989	533.594	559.950	562.550	105,4	100,5
1. polletje 1988	529.025	535.875	545.010	103,0	101,7

B: Končna proizvodnja za prodajo

Mesec	Gospodarski načrt — ton	Oper. program ton	Doseženo ton	% na G. N.	% na OP. PR.
Januar	26.899	25.702	25.728	95,6	100,1
Februar	29.916	27.940	29.313	98,0	104,9
Marec	31.505	30.640	30.628	97,2	100,0
April	30.645	29.910	28.210	92,1	94,3
Maj	27.810	27.460	20.460	73,6	74,5
Junij	30.085	28.860	31.754	105,5	110,0
Skupaj	176.860	170.512	166.068	93,9	97,4
1. polletje 1989	179.148	181.460	177.615	99,1	97,9
1. polletje 1988	173.520	169.440	177.571	102,3	104,8

C: Prodaja — odprema

Mesec	Gospodarski načrt — ton	Oper. program ton	Doseženo ton	% na G. N.	% na OP. PR.
Januar	26.899	25.702	26.399	98,1	102,7
Februar	29.916	27.940	30.540	102,1	109,3
Marec	31.505	30.640	31.945	101,4	104,3
April	30.445	29.910	29.186	95,2	97,6
Maj	27.810	27.460	23.361	84,0	85,1
Junij	30.085	28.860	27.346	90,9	94,8
Skupaj	176.860	170.512	168.796	95,4	99,0
1. polletje 1989	179.148	181.460	178.166	99,5	98,2
1. polletje 1988	173.520	169.440	183.328	105,6	108,2

ETE	Druž. plan I—VI	Program I—VI	Izvršitev I—VI	% 4/2	% 4/3	Družb. plan I—VI	Program I—VI	Izvršitev I—VI	% 9/7	% 9/8	I—VI	% 12/7	% 12/8
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ETE TALILNICE	188.087	194.370	197.869,5	105,2	101,8	300	227	153,3	51,1	67,6	153,3	51,1	67,5
Jeklarne 1	65.700	71.987	78.704,5	119,8	109,3	—	—	—	—	—	—	—	—
— ASEA	48.200	45.993	47.547,0	98,6	103,4	—	—	—	—	—	—	—	—
— LM	17.400	25.630	30.520,4	175,4	119,1	—	—	—	—	—	—	—	—
— BBC	100	364	637,1	637,1	175,0	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeklarne 2	122.000	122.124	118.924,2	97,5	97,4	—	—	—	—	—	—	—	—
Livarna	387	259	240,8	62,2	93,0	300	227	153,3	51,1	67,6	153,3	51,1	67,5
— jeklo	370	252	222,7	60,2	88,4	300	227	153,2	51,1	67,5	153,2	51,1	67,5
— kovino	17	7	18,1	106,6	258,8	0	0	0,1	ERR	ERR	0,1	ERR	ERR
ETE PLOŠČATI PROGRAM	220.895	230.447	228.811,4	103,6	99,3	132.825	133.277	127.594,6	96,1	95,7	130.499,5	98,2	97,9
Bluming-štel	114.070	123.251	125.012,8	109,6	101,4	28.600	28.333	27.021,1	94,5	95,4	27.297,1	95,4	96,3
— bluming	21.850	26.909	33.314,3	152,5	123,8	600	632	1.012,7	168,8	160,2	823,0	137,2	130,2
— štel	81.940	91.666	86.214,2	105,2	94,1	17.720	23.025	20.528,8	115,9	89,2	20.631,1	116,4	89,6
— štel stor.	0	0	0,0	ERR	ERR	—	—	—	—	—	—	—	—
— termična obdelava	10.280	4.676	5.484,3	53,3	117,3	10.280	4.676	5.479,6	53,3	117,2	5.843,0	56,8	125,0
Valjarna debele pločevine	32.875	33.362	29.975,7	91,2	89,8	31.345	32.007	28.147,7	89,8	87,9	29.508,5	94,1	92,2
— valjarna debele pločevine stor.	0	0	0,0	ERR	ERR	—	—	—	—	—	—	—	—
Hladna valjarna Bela	52.735	51.943	52.589,0	99,7	101,2	51.995	51.308	51.389,1	98,8	100,2	52.715,0	101,4	102,7
— hladna valjarna Bela stor.	0	0	52.147,1	98,9	100,4	—	—	—	—	—	—	—	—
— hladna valjarna Bela stor.	0	0	441,9	ERR	ERR	—	—	—	—	—	—	—	—
Dodelava	—	—	—	—	—	0	0	0,0	ERR	ERR	0,0	ERR	ERR
Hlad. valj. Jesenice	10.335	10.014	8.869,5	85,8	88,6	10.095	9.753	8.691,1	86,1	89,1	8.878,5	87,9	91,0
— hlad. valj. Jesenice stor.	0	0	8.819,3	85,3	88,1	—	—	—	—	—	—	—	—
— hlad. valj. Jesenice stor.	0	0	50,2	ERR	ERR	—	—	—	—	—	—	—	—
PVT	10.790	11.877	12.364,4	114,6	104,1	10.790	11.876	12.345,6	114,4	104,0	12.099,9	112,1	101,9
— Profilarna	10.335	11.420	11.937,7	115,5	104,5	10.335	11.419	11.918,8	115,3	104,4	11.683,0	113,0	102,3
HOP	9.664	10.940	11.352,9	117,5	103,8	10.335	10.939	11.334,1	109,7	103,6	11.130,1	107,7	101,7
HOP storitve	0	0	0,0	ERR	ERR	—	—	—	—	—	—	—	—
— rondeste	567	440	559,2	98,6	127,1	567	440	559,2	98,6	127,1	527,3	93,0	119,8
— diski	104	40	25,6	24,6	64,0	104	40	25,6	24,6	64,0	25,6	24,6	64,0
— diski storitve	0	0	0,0	ERR	ERR	—	—	—	—	—	—	—	—
— Vratni podboji	455	457	426,7	93,8	93,4	455	457	426,7	93,8	93,4	416,8	91,6	91,2
ETE OKROGLI PROGRAM	85.675	73.628	76.887,5	89,7	104,4	43.755	37.008	38.262,8	87,5	103,4	38.085,5	87,1	102,9
Valjarna žice	40.460	34.740	37.329,1	92,3	107,5	6.010	4.917	6.243,2	103,9	127,0	6.105,7	101,6	124,2
— valjarna žice stor.	0	0	0,0	ERR	ERR	—	—	—	—	—	—	—	—
— valjarna žice stor.	0	0	0,0	ERR	ERR	—	—	—	—	—	—	—	—
Žičarna	20.300	18.023	19.283,6	95,0	107,0	13.500	11.868	12.634,4	93,6	106,5	12.909,5	95,6	108,8
— žičarna	20.300	18.023	19.283,6	95,0	107,0	—	—	—	—	—	—	—	—
— žičarna stor.	0	0	0,0	ERR	ERR	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeklovlek	12.260	8.844	9.430,4	76,9	106,6	12.200	8.844	9.348,0	76,6	105,7	9.199,9	75,4	104,0
— jeklovlek stor.	12.260	8.844	9.430,4	76,9	106,6	—	—	—	—	—	—	—	—
— jeklovlek stor.	0	0	0,0	ERR	ERR	—	—	—	—	—	—	—	—
Elektrode	9.110	8.389	6.957,9	76,4	82,9	8.480	7.747	6.156,3	72,6	79,5	6.159,0	72,6	79,5
— elektrode in varilna žica	8.010	7.240	5.746,7	71,7	79,4	7.980	7.203	5.731,7	71,8	79,6	5.647,4	70,8	78,4
— varilna žica stor.	0	0	7,6	ERR	ERR	—	—	—	—	—	—	—	—
— varilni prešek	509	544	410,5	82,1	75,5	500	544	406,5	81,1	74,7	493,6	98,7	90,7
— suha el. masa	600	6	18,0	ERR	ERR	0	0	18,0	ERR	ERR	18,0	ERR	ERR
— omejevalni material	600	605	775,1	129,2	129,1	0	0	0,0	ERR	ERR	0,0	ERR	ERR
— Elektrode Zagreb	—	—	—	—	—	0	0	0,0	ERR	ERR	0,0	ERR	ERR
— Žebjarna	3.545	3.632	3.886,6	109,6	107,0	3.545	3.632	3.881,0	109,5	106,9	3.711,4	104,7	102,2
SKUPAJ:	394.767	498.445	503.568,4	101,8	101,0	178.860	170.512	168.010,7	93,9	97,4	168.738,3	95,4	99,0
Storitve	—	—	—	—	—	0	0	57,7	ERR	ERR	57,7	ERR	ERR
ŽELEZARNA	178.860	170.512	168.060,4	93,9	97,4	168.795,9	95,4	99,0	—	—	—	—	—

O projektu Karavanke ter zaposlovanju in gospodarjenju v občini

Na četrti seji je jeseniški Izvršni svet največ pozornosti namenil izvajanju projekta Karavanke. Dejstvo je, da je rok izgradnje avtoceste Hrušica-Vrba v skladu s pogodbo (podpisano decembra 1989) december 1991. To pa je pol leta po roku, določenem za dokončanje predora Karavanke. Ker to predstavlja nepremostljivo oviro za delo in življenje mesta, posega v varnost ljudi, ima pa še druge vplive, je Izvršni svet to problematiko uvrstil tudi na sejo občinske skupščine. O tem je obvestil tudi republiški Izvršni svet. Med drugim je sprejel sklep, da pristojnemu republiškem organu predlaga, da od 1. junija 1991 do zaključka izgradnje avtoceste prepove tranzitni promet iz predora skozi mesto Jesenice po magistralni cesti M1 ter da v občini z odlokom prepovedo parkiranje tovornjakov v mestu Jesenice izven določenih parkirnih površin.

Z delom pa bo začel tudi Koordinacijski odbor za projekt Karavanke. Tako se bodo tudi nadaljevale nekatere aktivnosti, začete v prejšnjem mandatu.

Na seji so spregovorili tudi o zaposlovanju v preteklem in letošnjem letu. Rast števila prebivalstva se je v občini Jesenice v lanskem letu ustavila, zmanjšuje se število zaposlenih, v družbenem sektorju je še vedno zaposlenih 98 % vseh delavcev, največ še vedno v panogi industrija. Po izobraz-

beni strukturi občina močno zaostaja za slovenskim povprečjem. Število kadrovskih štipendij pada, ob tem pa raste število štipendij iz združenih sredstev. Narašča število brezposelnih, hkrati pa tudi prejemnikov socialno varstvene pomoči na tem področju. Upoštevajoč tudi rezultate gospodarjenja v štirih mesecih, kjer pada fizični obseg proizvodnje, realno padajo tudi osebni dohodki, se situacija vedno bolj zaostruje. Zato je tudi problematika produktivnih mest toliko bolj pereča.

Na seji so sprejeli sklep o povišanju oskrbnih cen v vrtcih v občini - od 15. julija dalje - v povprečju za 31,2 %. Nove cene so kljub povečanju med najnižjimi na Gorenjskem. Za otroke do dveh let je oskrbna cena 1.188 din, od 2-3 let 1.070 din in od 3-7. let 893 din (primerjava Škofja Loka: jasli - 1.622,70 din, od 2. do 7. let 1.119).

Med drugim se je Izvršni svet seznanil tudi z oceno razmer in potrebni aktivnostmi za sanacijo stanja v Železarni Jesenice.

Na seji so spregovorili tudi o dosežanjem delu komisije za razvoj PTT omrežja v občini Jesenice ter ji dali priznanje za opravljeno delo. Komisija bo v dopolnjeni kadrovskega zasedbi nadaljevala delo tudi v prihodnje.

Peta seja Izvršnega sveta je bila 24. julija, osrednja točka pa je bila problematika športnih objektov in športa na Jesenicah.

R.K.

Zakaj remontu v obratih, ki se ukinjajo

To je bilo eno od vprašanj na informacijskem biroju PO v ponedeljek, 16. julija. Ker so bila vprašanja zelo natančna (rekonstrukcija škarij kontiliv Jeklarna 1, Custodis peč v VZP, investicije v HVŽ) je podrobneje odgovore pripravil podpredsednik za razvoj Janez Jamar.

Študija Mc Kinsey oziroma Analiza rentabilnosti slovenskih železarn je bila izdelana v decembru 1989, spremembe ob izstopu Železarne Ravne iz poslovnega sistema Slovenskih železarn pa smo usklajevali še v prvih mesecih letošnjega leta. Ta analiza predstavlja

osnovo za pripravo konkretnih predlogov glede perspektivnosti posameznih obratov, v skladu s sanacijskimi ukrepi bomo te predloge pripravili do konca avgusta 1990. Ti podatki so potrebni zaradi časovnega pregleda ob izvajanju rekonstrukcij, za konkretno posta-

vljeno vprašanje pa še naslednji odgovor.

Konti livi so izredno pomembni agregati za ekonomično in kvalitetno delo jeklarn, zato morajo biti po tehnični plati v brezhibnem stanju. Konti liv v Jeklarni 1 je bil v preteklosti slabše vzdrževan kot bi bilo potrebno in so zadnji remontu in drugi vzdrževalni posegi namenjeni sanaciji stanja ter pripravi naprave za nemoteno tekoče obratovanje.

Investicija v lužilnico Žičarne se je pričela leta 1986, v ta sklop pa seveda sodi tudi regeneracija in nevtralizacija. Ob tem je treba še poudariti, da bo Žičarna še obratovala, mogoče le s posameznimi spremembami glede na tržne in druge pogoje.

Remont oziroma rekonstrukcija žarične peči v Valjarni žice in profilov je bil izvršen konec avgusta in začetku septembra 1989. Stanje peči je pogojevalo izvršitev remonta s tem, da je bil obseg prevelik. Iz tega razloga in zaradi podobnih primerov v preteklosti uvažamo letos nov princip, da imajo veliki remontu oziroma rekonstrukcije značaj investicije in morajo biti učinki točno opredeljeni.

L.k.

Ostružki

Obrat za posebne zlitine

Ravenska železarna končuje pomembno nalozbo, tako imenovano specialno jeklarno za posebne zlitine. Podobno napravo, vendar veliko manjšo, imajo na Metalurškem inštitutu v Ljubljani. Sicer pa je ravenska nova jeklarna prvi tovrsten obrat v Jugoslaviji.

V njej bodo izdelovali posebne vr-

ste zlitine, predvsem na bazi niklja, kobalta, molibdena, titana, aluminija in drugih elementov, uporabnih v letalski in ladjedelniški industriji, pri proizvodnji bele tehnike ter za potrebe petrokemije in druge kemijske industrije.

Nalozba je veljala dvanaest milijonov DEM, letna proizvodnja pa bo tri tisoč ton posebnih zlitin.

Informacijski biro poslovnega odbora

Sedaj že več zanimanja

Značilnost zadnjih dveh informacijskih birojev, ki sta bila 16. in 23. julija; bi bila, da se ponavljajo problemi in vprašanja, saj je največ zanimanja za položaj nekaterih obratov in zaradi odločb o prisilnih dopustih.

16. julija je na vprašanja delavcev iz Vzdrževanja in Livarne ter predstavnika sindikata Neodvisnost v Železarni odgovarjal podpredsednik za kadre Janez Poljšak. Sindikatu Neodvisnost je zagotovil pomoč pri njegovem delovanju, glede prisilnih dopustov pa je pojasnil, da se povsod ne držijo kriterijev. Pri odločbah o prisilnih dopustih je prišlo do napake, ker ne gre za začasno prenehanje delovnega razmerja, temveč za čakanje na delo doma.

Obratovodje so sicer dobili podrobne usmeritve, vendar je poslovodni odbor kmalu ugotovil, da stvari ponekod niso šle pravo pot in da se nekateri še vedno obnašajo skrajno neresno in neodgovorno. Tudi zaradi tega bo že ko-

nec tega meseca pripravljen akt o presežnih delavcih, ki bo zajemal tudi kriterije za določanje presežkov. Po razpravi bodo akt obravnavali tudi na delavskem svetu. Socialna varnost delavcev na prisilnem dopustu še ni dokončno obdelana, za delavski svet pa je pripravljen predlog, da vsak delavec dobi vsaj zajamčen osebni dohodek, ki je bolj ugoden.

Na vprašanje, kaj bo z Livarno, je podpredsednik odgovoril, da je pripravljen program prezaopositve, ki vključuje upokojitve in dokup delovne dobe, zaposlitve v drugih podjetjih in tudi nekaj prisilnih dopustov. Možnosti, da bi livarske izdelke delali v okviru inkubatorja, ni, ker ni trga; nastale so bi-

stvene tehnološke spremembe v uporabi livarskih izdelkov, katerim ne moremo ugoditi.

Lahko pa rečemo, da noben delavec ne bo ostal brez socialne varnosti, ker je program do konca leta pokrit in bomo ljudi organizirano zaposlovali. Veliko lahko pomaga tudi sindikat, ki naj bi imel za pomoč delavcem na prisilnih dopustih ustanovljen poseben sklad.

23. julija je informacijski biro vodil podpredsednik za razvoj Janez Jamar, ki je odgovarjal na podobna vprašanja kot pretekli teden.

Zopet so bile v ospredju odločbe o prisilnih dopustih ter negotovost delavcev pred upokojitvijo. Na teh govorilih urah je bila prav zaradi pogostih vprašanj s področja kadrovske problematike prisotna tudi direktorica kadrovskega sektorja Božena Dolgan. Pojasnila je, da se delavcem pred upokojitvijo ti ukrepi materialno ne bodo poznali, ker zadnja leta pred upokojitvijo ne pridejo v poštev pri izračunu višine pokojnine.

Zanimivo je bilo vprašanje, kakšno nalogo je slovenska vlada dala poslovodnemu odboru naše železarne, na kar je podpredsednik za razvoj odgovoril: forsirano je treba izpeljati študijo Mc Kinsey, kar pomeni, da jo moramo izvesti že letos; narediti je treba konkreten sanacijski program o tem, kaj in koliko bomo delali ter s kakšnimi kadri; pa tudi to, kako in s kolikšnim deležem se bo v sanacijo Železarne vključila slovenska vlada.

Na vprašanje, kako bo z oskrbo Jeklovleka, če bomo Valjarno žice in profilov zaprli, je podpredsednik pojasnil, da niti glede žične valjarne niti glede Jeklovleka stvari še niso do konca dogovorjene. Zato je treba variante oskrbe finalistov, če bo prišlo do ukinitve proizvodnje VZP, še pripraviti.

Za konec pa še misel, da prehajamo v nek nov sistem, kjer nam bo prihodnost pisala le ekonomika. Zato bomo tudi mi šli po poti razvitih evropskih držav oziroma metalurgij. To pa pomeni, da toliko železarn, kot jih je sedaj v Jugoslaviji, jih ne bo več; in toliko zaposlenih, kot jih je sedaj v naši železarni, jih tudi ne bo več.

Še vedno pa vas član poslovodnega odbora ter direktorji ETE in sektorjev pričakujejo vsak ponedeljek ob 14. uri v sejni sobi glavne pisarne.

L. Kos

Delovni pogovor z direktorji

V ponedeljek, 23. julija, je predsednica Izvršnega sveta Skupščine občine Jesenice Rina Klinar povabila na delovni pogovor direktorje jeseniških podjetij, predstavnike bank, zavarovalnice ter nekaterih drugih, da bi se seznanili s problematiko jeseniške občine.

Uvodoma je predsednica opozorila na sedanji gospodarski trenutek jeseniške občine, kjer so gospodarski rezultati vedno bolj zaskrbljujoči: pada fizični obseg proizvodnje, raste brezposelnost, 1. avgusta se bo začel prvi stečajni postopek v občini. Zato je z delom že začela delovna skupina za pripravo socialnega programa v občini, saj je problematika delovnih mest med najbolj perečimi.

V občini je prostor praktično edino, kar imajo na razpolago in s tem je potrebno racionalno gospodariti. Nema-

lo pozornosti je potrebno nameniti tudi izobraževanju vodilnih in vodstvenih delavcev, skrbi za stanovanje in kadrovske politiki ter tudi z drugim delovnim časom reševati težave, ki se pojavljajo.

V razpravi so sodelovali številni direktorji, ki so predstavili situacijo v svojem delovnem okolju, tako v Železarni, kjer teče proces temeljite preobrazbe v moderno, z razvitim svetom primerljivo podjetje, pa v Elimu, gozdnem gospodarstvu, Elektru, Gorenjskih oblačilih, trgovini itd. Opozorili so tudi na možnosti, ki jih nudi projekt Karavanke ter nujnost, da v podjetjih sodelujejo z delegati v občinski skupščini.

Prvi delovni pogovor z direktorji je bil dobro obiskan in s tako obliko medsebojnega sodelovanja bo Izvršni svet SO Jesenice nadaljeval tudi v prihodnje.

Kadrovsko gibanje v juniju

Invalidsko upokojeni:

Muho Blekič, 1939, Jeklarna 1 - 32 let v ŽJ; Vencelj Božnar, 1936, Vzdrževanje - 21 let v ŽJ; Asim Catak, 1937, Splošni sektor - 28 let v ŽJ; Šerif Čejvanovič, 1937, Splošni sektor - 26 let v ŽJ; Hasan Fajkovič, 1939, Jeklarna 1 - 27 let v ŽJ; Ljudmila Intihar, 1936, Valjarna debele pločevine - 20 let v ŽJ; Magdalena Jeklar, 1941, Vzdrževanje - 32 let v ŽJ; Rasim Karič, 1945, Jeklarna 2 - 24 let v ŽJ; Franc Leben, 1931, Hladna valjarna Bela - 36 let v ŽJ; Anton Mežan, 1936, Energetika - 22 let v ŽJ; Pavel Mur, 1942, Strojne delavnice - 15 let v ŽJ; Ljubica Nišević, 1936, Splošni sektor - 19 let v ŽJ; Janez Peterneš, 1942, Vzdrževanje - 30 let v ŽJ; Milena Pirc, 1940 - Hladna valjarna Bela - 31 let v ŽJ; Šerif Pivač, 1939, Hladna valjarna Bela - 27 let v ŽJ in Bahira Suhonjič, 1939 - Valjarna debele pločevine - 26 let v ŽJ.

Upokojeni:

Leopold Anzelj, 1932, Vzdrževanje - 34 let v ŽJ; Janez Arh, 1929, Vzdrževanje - 42 let v ŽJ; Janez Arih, 1935, Sektor inženiring - 35 let v ŽJ; Rafael Avguštin, 1935, Splošni sektor - 34 let v ŽJ; Mustafa Bajrektarevič, 1934, Valjarna žice in profilov - 30 let v ŽJ; Aleks Bakič, 1933, Jeklarna 1 - 24 let v ŽJ; Alojz Bauman, 1930, Hladna valjarna Bela - 37 let v ŽJ; Silva Blatnik, 1937, Transport - 33 let v ŽJ; Franc Bokša, 1931, Valjarna bluming štekel - 36 let v ŽJ; Cicilija Brelih, 1937, Kovin - 25 let v ŽJ; Ema Brevec, 1940, Predelava valjanih trakov - 15 let v ŽJ; Franc Brant, 1935, Sektor inženiring - 33 let v ŽJ; Niko Cenček, 1932, Strojne delavnice - 37 let v ŽJ; Boštjan Cuznar, 1929, Transport - 38 let v ŽJ; Matilda Čuden, 1930, Splošni sektor - 20 let v ŽJ; Marija Čufer, 1932, Energetika - 28 let v ŽJ; Aleksander Deželak, 1933, Vzdrževanje - 24 let v ŽJ; Ivan Dolušič, 1930, Transport - 37 let v ŽJ; Anton Draksler, 1929, Strojne delavnice - 40 let v ŽJ; Marjan Dugar, 1932, Strojne delavnice - 34 let v ŽJ; Katarina Erjavec, 1927, Družbeni standard - 24 let v ŽJ; Jože Frank, 1935, Energetika - 35 let v ŽJ; Anton Gasar, 1933, Vzdrževanje - 32 let v ŽJ; Rado-Franc Golba, 1932, Žičarna - 39 let v ŽJ; Majda Gorenšek, 1940, Družbeni standard - 31 let v ŽJ; Ivan Govedič, 1933, Sektor tehnične kontrole - 37 let v ŽJ; Ciril Grabnar, 1929, Hladna valjarna Jesenice - 36 let v ŽJ; Asija Hasana-gič, 1933, Predelava valjanih trakov - 17 let v ŽJ; Karolina Hlastan, 1936, Žičarna - 25 let v ŽJ; Jože Hlebanja, 1931, Želbljarna - 39 let v ŽJ; Safet Hodžić, 1930, Valjarna bluming štekel - 36 let v ŽJ; Anton Horvat, 1930, Sektor tehnične kontrole - 38 let v ŽJ; Cvetka Hribar, 1939, Sektor za raziskave in razvoj - 34 let v ŽJ; Marija Jakopič, 1935, Valjarna bluming štekel - 20 let v ŽJ; Gregor Janša, 1930, Energetika - 40 let v ŽJ; Elizabeta Javorsky, 1936, Kadrovskega sektor - 35 let v ŽJ; Boris Jeklič, 1933, Hladna valjarna Jesenice - 37 let v ŽJ; Tone Jeršin, 1931, Žičarna - 38 let v ŽJ; Franc Kalan, 1930, Transport - 34 let v ŽJ; Rudolf Kamensek, 1932, Strojne delavnice - 29 let v ŽJ; Anica Kapus, 1932, Finačno računovodski sektor - 37 let v ŽJ; Branka Kliček, 1938, Hladna valjarna Bela - 25 let v ŽJ; Stanko Kliček, 1935, Hladna valjarna Bela - 34 let v ŽJ; Jože Klinar, 1934, Hladna valjarna Jesenice - 32 let v ŽJ; Matija Klinar, 1932, Strojne delavnice - 36 let v ŽJ; Nevenka Kokošinek, 1937, Energetika - 35 let v ŽJ; Franc Korošec, 1933, Vzdrževanje - 35 let v ŽJ; Zoran Krejčič, 1934, Kadrovskega sektor - 35 let v ŽJ; Jerca Krivec, 1935, Valjarna debele pločevine - 33 let v ŽJ; Anton Krničar, 1933, Vzdrževanje - 36 let v ŽJ; Ante Krnjajič, 1929, Žičarna - 34 let v ŽJ; Ciril Kusterle, 1929, Valjarna žice in profilov - 37 let v ŽJ; Martin Lah, 1928, Finačno računovodski sektor - 36 let v ŽJ; Bogdan Langus, 1935, Družbeni standard - 35 let v ŽJ; Venceslav Lapajne, 1931, Vzdrževanje - 37 let v ŽJ; Zlato Lipovšek, 1930, Strojne delavnice - 38 let v ŽJ; Alojz Lotrič, 1932, Žičarna - 38 let v ŽJ; Janez Makovec, 1935, Hladna valjarna Jesenice - 38 let v ŽJ; Franc Merlin, 1939, Jeklarna 2 - 29 let v ŽJ; Franc Mertelj, 1934, Energetika - 34 let v ŽJ; Mira Mikulan, 1935, Družbeni standard - 30 let v ŽJ; Julijana Mlakar, 1940, Želbljarna - 31 let v ŽJ; Stanislav Murenc, 1934, Sektor tehnične kontrole - 38 let v ŽJ; Milan Nikolavčič, 1930, Strojne delavnice - 40 let v ŽJ; Katarina Noč, 1940, Valjarna debele pločevine - 34 let v ŽJ; Savo Novkovič, 1931, Energetika - 16 let v ŽJ; Janez Omeje, 1932, Splošni sektor - 34 let v ŽJ; Alojz Ozebek, 1931, Elektrode - 39 let v ŽJ; Ksenija Pavlovič, 1939, Sektor inženiring - 35 let v ŽJ; Francka Pestotnik, 1939, Finačno računovodski sektor - 32 let; Angela Peterneš, 1935, Družbeni standard - 30 let v ŽJ; Franc Pfeifer, 1930, Hladna valjarna Jesenice - 35 let v ŽJ; Jože Pintar, 1934, Strojne delavnice - 35 let v ŽJ; Rudolf Pintarič, 1932, Transport - 38 let v ŽJ; Anica Podlipnik, 1939, Sektor za gospodarjenje, študije in informatiko - 19 let v ŽJ; Franc Pristov, 1939, Valjarna bluming štekel - 32 let v ŽJ; Simona Pristov, 1935, Finačno računovodski sektor - 35 let v ŽJ; Milojko Rajakovič, 1934, Jeklovlek - 32 let v ŽJ; Zdenka Rakovec, 1937, Finačno računovodski sektor - 35 let v ŽJ; Marko Rašeta, 1932, Energetika - 38 let v ŽJ; Janez Rozman, 1931, Strojne delavnice - 38 let v ŽJ; Nikolaj Rozman, 1934, Sektor tehnične kontrole - 35 let v ŽJ; Franc Seljak, 1931, Sektor inženiring - 36 let v ŽJ; Jožica Simič, 1936, Splošni sektor - 35 let v ŽJ; Anton Sitar, 1933, Vzdrževanje - 37 let v ŽJ; Jožica Sodja, 1931, Finačno računovodski sektor - 32 let v ŽJ; Jakob Soklič, 1931, Sektor za gospodarjenje, študije in informatiko - 35 let v ŽJ; Jože Srna, 1930, Valjarna žice in profilov - 40 let v ŽJ; Branko Stare, 1930, Vzdrževanje - 40 let v ŽJ; Janez Svetina, 1933, Energetika - 37 let v ŽJ; Dušan Skrajnc, 1937, Vzdrževanje - 33 let v ŽJ; Jože Šmid, 1935, Strojne delavnice - 34 let v ŽJ; Milan Špoljar, 1935, Hladna valjarna Bela - 23 let v ŽJ; Bogomila Šuvak, 1937, Vzdrževanje - 34 let v ŽJ; Franc Tonejc, 1927, Valjarna žice in profilov - 43 let v ŽJ; Stanka Thaler, 1936, Sektor za gospodarjenje, študije in informatiko - 33 let v ŽJ; Alojz Urbanec, 1933, Hladna valjarna Jesenice - 38 let v ŽJ; Vincenc Veber, 1931, Sektor tehnične kontrole - 39 let v ŽJ; Andrej Vidic, 1934, Valjarna bluming štekel - 36 let v ŽJ; Ivan Vidic, 1934, Transport - 37 let v ŽJ; Anica Vidovič, 1935, Valjarna bluming štekel - 25 let v ŽJ in Valentin Zupan, 1932, Vzdrževanje - 29 let v ŽJ.

Krajevni praznik na Hrušici

Čeprav v spremenjenih družbenih razmerah, so v krajevni skupnosti Hrušica pripravili kar pestro praznovanje krajevnega praznika. Začelo se je s srečanjem borcev v drugih krajnov v Vrblju, nadaljevalo z uspehim kresom za predšolske in šolske otroke ter družabnim srečanjem v dvorani DPD Svoboda Ivan Krivec.

Danes, v četrtek, 26. julija, bo ob 18. uri v dvorani doma slavnostna seja sveta, skupščine in posameznih organizacij, jutri, v petek, ob 18. uri, pa bo pri spomeniku padlim talcem na Bellem polju še komemoracija v njihov spomin.

J.R.

Varčujemo tudi pri prevozi

Delavce Železarne Jesenice obveščamo, da smo zaradi zmanjševanja stroškov omejili seznam upravičencev do povrnitve stroškov prevoza. Tako od 1.8.1990 do povrnitve stroškov prevoza oz. letnih vozovnic za mestni promet niso upravičeni delavci, ki se vozijo na naslednjih relacijah v mestnem prometu:

- Pod Mirco - Železarna
- Pod Mirco - Hermanov most
- Železniška postaja - Železarna
- Gimnazija - Obratna ambulanta
- Javornik - Železarna
- Javornik - valjarna Bela
- Podmežakla - Železarna
- Cesta 1. maja - Železarna
- Železarna - Hermanov most
- Tomšičeva - Železniška postaja
- Tomšičeva - Železarna
- Čufar - Hermanov most

Zato vse delavce, ki do povrnitve stroškov prevoza oz. vozovnice niso upravičeni, prosimo, da vozovnice vrnejo najkasneje do 3.8.1990 personal-kam v obratu.

Tisti, ki vozovnice ne bo vrnil, bo moral poravnati stroške mesečne vozovnice za tekoči mesec.

V mestnem in primestnem prometu ter delavci, ki se vozijo z vlakom, niso upravičeni do povrnitve stroškov prevoza oz. letnih vozovnic, če ne prihajajo na delo več kot en mesec (redni dopust, odrejen dopust, prisilni dopust), zato morajo vozovnice vrniti, da jih bomo deponirali pri prevozniku; v obratnem primeru bo moral stroške vozovnice kriti vsak posameznik.

Vsi ostali delavci so do nadaljnjega še naprej upravičeni do povrnitve stroškov prevoza (v obliki mesečne vozovnice ali denarne izplačila).

ETE Družbeni standard

Sindikat in preživetje

V glasilo poslovnega sistema Elektrotehne Ljubljana je bil objavljen članek člana sindikata Neodvisnosti Tadeja Bratoka, z naslovom Sindikat in preživetje. Ker lahko precej prispeva k razjasnitvi sindikalnih aktivnosti, ga s soglasjem avtorja objavljamo tudi v Železarju.

S sprejetjem zakona o podjetjih se je v naših medsebojnih odnosih marsikaj radikalno obrnilo na glavo. Poslovni delavci so dobili ogromna pooblastila za ravnanje in upravljanje z ljudmi in družbenim imetjem, kar je paradoks. Z imetjem lahko upravlja le tisti, katerega last je, to pa vsekakor niso direktorji, temveč zaposleni. Navedeno velja za družbena podjetja. Kakšno muho je hotel s takšnimi zakonskimi določili ubiti Ante Marković, ni težko iztuhtati. Vsekar so kratko potegnili delavci. Začeli so se množiti in nekontrolirani odpusti, podprti s številnimi stečajni sumljivimi vzroki, pa grožnje z odpusti in raznotere pritihle ne šikane in izigravanje zakonov. Delavstvo je pred takšnimi ukrepi doma nemočno. Sindikati, ki bi bili edino pravo delavčevorožje v svojem najbolj avtentičnem poslanstvu, še niso zaživel.

Še več, med njimi se je vnela pravcata vojna za delavske člane duše. Svoj del zmede je prispevala tudi država (lahko tudi namerno), ko je v republiški zakon o delovnih razmerjih vnesla kar 27 (z besedo: sedemindvajset) takšnih členov, za katere naj bi po določbah urejala kolektivna pogodba, ki pa je stvar sindikata (sindikato). Država si je v zakon uzurpirala tudi pravico, da SINDIKATOM določa roke, do kdaj morajo biti podpisane kolektivne generalne ter panožne pogodbe in celo pogodbe o individualni zaposlitvi. Pred časom, ko so se za pogajalsko mizo vsedli prvaki vseh treh sloven-

skih sindikatov (SSS, Neodvisnost, Neodvisni sindikati) so si bili edini v tem, da država sindikat nima pravice vsiljevati nobenih rokov. In kakorkoli so si bili (zaradi političnih nazorov) vsi trije sindikati v laseh, nikakor niso mogli prezreti dejstva, da delavci letijo vsak dan na cesto, oni pa cincajo in se v bistvu pripravljajo okrog oslove sence. Veliko je bilo govora o tem, da se proglasi moratorij na odpuste, na stečaje in na vse tiste dejavnosti, ki pomenijo ogrožanje delavčeve eksistence, vse do časa, ko se bodo zedinili o najbolj natančnem besedilu generalne kolektivne pogodbe. Tiste pogodbe, ki bi nadomestila 27 členov zakona o delovnih razmerjih, kjer slednji govori o kolektivni pogodbi. Zapletena matematika, a vsak zakaj ima svoj zato.

Generalna kolektivna pogodba je nujnost s stališča zaščite delavskih interesov, saj delavca doslej »ščitijo« le stari samoupravni akti in gozd nepreglednih ter anahronih samoupravnih pravilnikov; kako je s tem v praksi, še predobro vemo. A hudič se skriva še v drugem detajlu, kateremu se glavari slovenskih sindikatov tudi niso mogli izogniti - namreč vprašanje, kdo je lastnik družbenega imetja, torej delodajalec, s katerim naj bi sindikati podpisovali kolektivno pogodbo. Tudi približno si niso bili edini v trditvi, da bi to utegnili biti Gospodarska zbornica. Shizofreno dejstvo je, da po črki zakona lastnik družbenega premoženja presneto visi v zraku in s tistim, ki je zrak, pač ne moreš podpisovati kole-

ktivnih pogodb, ne kakršnih koli drugih pogodb.

Modro stališče umirjenih še vedno govori v prid preprostemu dejstvu, da je družbeno premoženje lastnina zaposlenih in tistih, ki so leta vlagali svoje znanje, delo in znoj v napredek te ali one firme. Toliko časa, dokler si v parlamentu in vladi od ljudstva izbrani predstavniki skupaj s strokovnjaki ne pridejo na jasno, čigava pravzaprav je družbena lastnina, bo tako kot je. V tem brezvladju se z delavci dogaja vse mogoče.

A brezupno spet ni. Zakon o delovnih razmerjih, kakorkoli je že zmeden in nekonzistenten, le daje kolikor toliko solidne osnove za samostojno pozicijo sindikata in njegovo organiziranost. Najprej: noben odpust, nobeno podpisovanje pogodb o delu, nobena takšna ali drugačna dejavnost, ki zadeva poseg v delavčeve pravice, ne more mimo vednosti in volje sindikata, katerega za razliko od prej, uteleša sindikalni zaupnik, ki uživa popolno imuniteto (ni ga mogoče premestiti, odpustiti ali kako drugače šikanirati). In ravno sindikalna imuniteta je tisti temelj, na katerem lahko zrastejo vse pogajalske pozicije sindikata v podjetju. Sindikat torej odvzre socrealistična bremena preteklosti - skrb za svinjske polovice, za ozimnico, za družbeni standard in kar je takšnih olupkov ter se posveti svojemu temeljnemu namenu - boju za pravice delavca v najbolj ostrem in brezkompromisnem smislu te besede.

Sedaj si v podjetju stojita iz oči v oči delavec in njegov delodajalec, ki seveda ne more biti direktor, ker ni lastnik, ampak KDO? V tem »KDO« je rešitev vseh delavčevih vprašanj, kajti, dokler ta »kdo« ne bo jasno določen, bodo usodo delavcem krojili direktorji, ki jim je zakon o podjetjih po nemarnem dodelil vlogo lastnikov. In temu primerno se tudi obnašajo.

ZATO RABIMO SINDIKAT!

Ob občinskem prazniku več zanimivih prireditev

V okviru programa prireditev ob 1. avgustu, prazniku občine Jesenice, so se nekatere prireditve začele že prejšnji teden.

Tako je bila v ponedeljek, 16. julija, v Kosovi graščini odprta razstava starih grafičnih listov Življenje v gorah. V petek, 20. julija, pa so v razstavnem salonu Dolik odprli tradicionalno skupinsko razstavo likovnikov z Jesenic in iz Trbovelj.

Ob prazniku občine so pripravili tudi nogometni turnir Tri meje, kjer so že odigrali tekme Jesenice:Kelag (Beljak), Bela Peč:Trbiž, Jesenice:Trbiž in Bela Peč:Kelag (Beljak).

Do petega avgusta pa si lahko ogledate še naslednje prireditve:

Nogometni turnir Tri meje

Petek, 27. julij 1990

ob 16. uri

Trbiž:Kelag (Beljak)

Torek, 31. julij 1990

ob 19. uri:

- koncert Pihalnega orkestra jeseniških železarjev na Trgu Tone-
ta Čufarja Jesenice

Sreda, 1. avgust 1990

ob 19. uri:

- slavnostna seja vseh treh zborov Skupščine občine Jesenice v
sejni dvorani Skupščine občine Jesenice

Pokal mesta Jesenice v balinanju

sobota, 4. avgust 1990

ob 8. uri:

- pričetek tekmovanja na balinišču v Bazi

Mednarodni lokostrelski turnir

sobota, 4. avgust 1990 in

Teniški turnir

sobota, 4. avgust 1990

nedelja, 5. avgust 1990

s pričetkom ob 8. uri

v športnem parku Podmežakla

ob 8. uri:

- pričetek tekmovanja na teniškem igrišču Podmežakla

Relik in Dolik za praznik

V petek, 20. julija, so v razstavnem salonu Dolik DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice s krajšim koncertom vokalnega okteta DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica odprli že tradicionalno razstavo likovnih del članov likovne sekcije Relik DPD Svoboda - Center Trbovlje in Dolik DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice v počastitev 1. avgusta, praznika občine Jesenice. Razstavo je s priložnostnim govorom odprl predsednik Skupščine občine Jesenice dr. Božidar Brudar.

Že leta 1954, ko smo prvič praznovali 1. avgust, praznik občine Jesenice, so se Dolikovci pridružili praznovanju z veliko razstavo svojih likovnih del v takratni Metalurški industrijski šoli. Od takrat naprej redno vsako leto s svojo skupinsko razstavo likovnih del počastijo ta zgodovinski spomin izpred devetindeset let.

Leta 1983, ko so podpisali listino o pobratenju likovne sekcije Relik in likovnega kluba Dolik, pa so se jim pridružili še člani Relika s svojimi likovnimi stvaritvami. Tako se vsako leto oba likovna kolektiva s svojimi likovnimi deli skupaj predstavita za 1. junij, praznik občine Trbovlje, v Trbovljah, in za 1. avgust, praznik občine Jesenice, na Jesenicah.

Naj omenimo, da Relik neprekinjeno deluje že 27 let, Dolik pa bo februarja prihodnje leto praznoval 45-letnico neprekinjenega delovanja. Oba likovna kolektiva s svojo likovno ustvarjalnostjo in organizacijo razstavne dejavnosti pomenita pomemben člen v kulturni tvenosti v svojih delavskih središčih in prispevata velik delež h kulturni podobi obeh krajev.

Na Jesenicah se s svojimi deli, ki jih je izbral akademski slikar Janez Knez, predstavljajo naslednji člani Relika: Zdravko Dolinšek, Vinko Hrovatič, Helca Krasnik, Desanka Kreča, Milea Kuder - Gorkič, Karl Kozole, Milan Kuhar, Metod Lavrini, Alojz Lesar, Stane Leskovec, Ervin Matešič, Franc Ostanek, Iztok Perme, Ibrahim Pip, Jože Potokar, Mito Škrbec, Emil Škrbec, Ivanka Uršič, Ivan Žgalin in pred kratkim preživel preminuli Bojan Pikel.

Umetnostni zgodovinar dr. Cene Avguštin je izbral dela naslednjih članov Dolika: Janeza Ambrožiča, Rudolfa Arha, Dane dr. Bem Gala, Franceta Berčeta, Antona Draba, Branka Čušina, Stane Golob, Zvoneta Ivanovića, Janka Korošca, Franceta Kreuzerja, Tineta Markeža, Slavimirja Mihajlovića, Antona Modrijana, Marka Rolca, Drage Soklič, Cveta Velikajna in Marjana Zidaneka.

Razstava bo v razstavnem salonu Dolik na ogled do vključno 8. avgusta. Salon je odprt vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Ideja za branje

Ljudje pridejo v knjižnico navadno po knjige, ki so si jih že vnaprej 'oločili' - ali pa so jim jih drugi določili. Tisti, ki pridejo po knjige neobremenjeni, so za zdaj žal v manjšini. Žal pravim zato, ker se mi zdi, da je v izbiranju lahko precej užitka. Razen tega ima večina obiskovalcev že izdelan okus in dovolj izkušenj, da bi si sami znali izbrati knjigo, ki bi jim bila dejansko po volji. Tega pa kot rečeno mnogi ne počno: ali se jim preveč mudi ali pa so preveč pod vplivom okolja. Če jih ne »programira« reklama, jih programirajo svojci, prijatelji in znanci s svojimi nasveti.

V policah z novimi knjigami je vedno precej takih, za katere kar ne moreš verjeti, da so »obsedele« - namreč, kot kaže neprikopne plesalke na starinskem plesu. Kako je mogoče, da jih med sto in sto obiskovalci ni nihče izbral? To bi se dalo morda razložiti tako: ljudje, ki berejo take knjige, si jih kupijo sami. V tem primeru klobuk dol pred njihovo plačilno zmoglostjo.

Zdaj vam bom naštel nekaj knjig najrazličnejše vrste. Po mojem skromnem mnenju so vse zanimive, in vendar ni med njimi nobene, ki bi bila več kot dvakrat sposojena. Torej, pogledimo: F. Nietzsche: **Onstran dobrega in zlega**; Mirko Mahnič: **Vedenje do sebe** (do drugega, do kulture in slovenstva, do stvarstva, do Boga); **Dachauski procesi** (raziskovalno poročilo); I. Kreft: **Akcija 50 poslancev**; isti: **Slovenski trockisti**; R. Coward: **Ženska želja**; P. B. Crosby: **Kakovost je zastoj**; F. Luzar: **Spo-
mini skrivaja Marka**; **Biohrana** - za zdravje in užitek; R. Kocjančič: **Delo**

kot mit in kot stvarnost; T. Kermauner: **Pisma slovenskemu prijatelju**; N. Machiavelli: **Politika in morala**.

Razgledanemu bralcu že naslovi (ob avtorjih) dovolj povedo, kakšno med temi knjigami pa bi si seveda veljalo še ogledati. V knjižnici je gotovo še nekaj sto prav tako zanimivih knjig: to poudarjam zato, da bi vsaj koga med obiskovalci odvrnil od tega, da bi zahteval prav tisto, ki mu jo je nekdo svetoval - in ki je trenutno oddana.

M.H.

Povečanje participacije v zdravstvenem varstvu

Slovenski izvršni svet je v četrtek, 12. julija, sprejel sklep o zvišanju participacije za zdravstveno varstvo. Strokovna podlaga za tokratno povečanje participacije v zdravstvu so argumenti strokovne skupine, ki jo je Zdravstveni svet Izvršnega sveta Republike Slovenije izmed svojih članov pooblastil, da pripravijo te predloge.

Najbolj se povečuje participacija za prvi zdravniški obisk na bolnikovem domu (od 21,10 na 100,00 dinarjev), za specialistične preglede (od 16,80 na 100,00 dinarjev), za nekatere ortopedske pripomočke in za del zobozdravstvenega varstva. Doplačila za posamezne diagnostične in terapevtske postopke pa se uvajajo na novo.

Posebej je treba poudariti, da se ob zdaj povečani participaciji za zdravstvo v ničemer ne spreminja seznam skupin zavarovancev, ki so participacije oproščeni. Te skupine zavarovancev tudi odslej ne plačujejo participacije.

Povod za zvišano participacijo je kajpak veliko pomanjkanje sredstev za zdravstveno varstvo. Za to pomanjkanje, ki znaša približno 12 % vseh sredstev, na katere je zdravstvo raču-

valo v tem letu, so poleg deleža, ki je pri razbremenjevanju gospodarstva padel na zdravstvo, še drugi vzroki. Med njimi je prenos lanskostankov primanjkljajev zdravstva v letošnje leto in ekonomska kriza v zdravstvu, ki čuti na nekaterih področjih večje potrebe bolnikov.

Temu se pridružuje dejstvo, da se zdravstvo v spletu odnosov med bolniki in zdravstvenimi delavci (dokazano!) ne spreminja, to je ne racionalizira porabe sredstev v ta namen tako naglo, kot to terjata dejanska finančna kriza. Zato bo slovenski Izvršni svet z nadaljnjimi odločitvami o usklajevanju potreb in možnosti za zdravstvo še počakal, medtem ko bo pristojni sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo temeljito pretehtal možne ukrepe v zvezi s tem. Pričakujemo, da bo Izvršni

Dokup zavarovalne dobe za uveljavitev pravice do starostne pokojnine uveljavi lahko:

Dokup zavarovalne dobe za izpolnitev pogojev (do tretjine delovnih let) za

svet lahko razpravljal o tem še ta mesec. Slovenska skupščina naj bi, kot pričakujejo, sprejemala odločitve v zvezi s tem tudi še julija ali na enem prvih zasedanj v septembru.

Prispevki uporabnikov pri ceni zdravstvenih storitev, pripomočkov ter zdravil na recept (participacija):

- prvi kurativni pregled v enotah osnovne zdravstvene dejavnosti, tudi v zobozdravstvu 20,00,

- ponovni pregled pri zdravniku v osnovni zdravstveni dejavnosti, vendar za največ 3 preglede, ki sledijo prvemu 10,00,

- prvi obisk pri specialistu, tudi pri zobozdravniku 100,00,

- ponovni obisk pri specialistu, vendar največ za tri obiske po prvem 50,00,

- prvi obisk pri zdravniku in zobozdravniku v nočnem času med 22. in 6. uro 50,00,

- obisk zdravnika na domu 100,00 in obisk zdravnika na domu med 22. in 6. uro 200,00 din.

svet lahko razpravljal o tem še ta mesec. Slovenska skupščina naj bi, kot pričakujejo, sprejemala odločitve v zvezi s tem tudi še julija ali na enem prvih zasedanj v septembru.

Prispevki uporabnikov pri ceni zdravstvenih storitev, pripomočkov ter zdravil na recept (participacija):

- prvi kurativni pregled v enotah osnovne zdravstvene dejavnosti, tudi v zobozdravstvu 20,00,

- ponovni pregled pri zdravniku v osnovni zdravstveni dejavnosti, vendar za največ 3 preglede, ki sledijo prvemu 10,00,

- prvi obisk pri specialistu, tudi pri zobozdravniku 100,00,

- ponovni obisk pri specialistu, vendar največ za tri obiske po prvem 50,00,

- prvi obisk pri zdravniku in zobozdravniku v nočnem času med 22. in 6. uro 50,00,

- obisk zdravnika na domu 100,00 in obisk zdravnika na domu med 22. in 6. uro 200,00 din.

uveljavitev pravice do invalidske pokojnine pa lahko uveljavi delovni invalid II. in III. kategorije, ki mu zaradi določene starosti niso več zagotovljene pravice na podlagi preostale delovne zmoglosti. Vsak tak zavarovanec pa ne more dokupiti pet let zavarovalne dobe, temveč le toliko, kolikor je potre-

buje za uveljavitev pravice do upokojitve, največ pa pet let.

Prispevek za dokup zavarovalne dobe se določa po ekonomskih merilih, zato je visok, saj si zavarovanec z dokupom kupuje pogoje za uveljavitev pravice do pokojnine, ki jo uveljavi predčasno in jo dalj časa prejema; pokojnina pa je tudi višja, kot bi bila brez dokupljene zavarovalne dobe. Izračun prispevka je individualen in odvisen od pokojninske osnove, od katere zavarovancu odmerijo pokojnino, števila let, ki jih dokupujejo, ter starosti in spola, izraženo z ustreznim količnikom s tabele koeficientov.

Za lažjo predstavbo o višini prispevka za dokup zavarovalne dobe po zakonu o delovnih razmerjih navajamo zneske za dokup pet let zavarovalne dobe za možkega in ženskega, izračunane na podlagi najnižje in najvišje pokojninske osnove aprila 1990 (vir VZA-JEMNOST št. 5):

- možki, star 54 let in z dejansko pokojninsko dobo 35 let, dokupuje pet let zavarovalne dobe, tako da bi skupna pokojninska osnova znašala 40 let.

Najnižja pokojninska osnova je 3.406,04 dinarja, skupni prispevek za pet let zavarovalne dobe pa bi znašal 186.019,81 dinarja.

- ženska, stara 49 let in z dejansko pokojninsko dobo 30 let, dokupuje pet let zavarovalne dobe, da bi skupna pokojninska doba znašala 35 let. Če upoštevamo najnižjo pokojninsko osnovo 3.406,04 dinarja, potem skupni prispevek za pet let zavarovalne dobe znaša 240.361,36 dinarja.

Za višje pokojninske osnove so ti prispevki tudi nekajkrat večji.

Navedeni primeri kažejo, da dokup zavarovalne dobe ni poceni in da marsikatero podjetje ne bo moglo zagotoviti te pravice vsem svojim delavcem, ki bodo izpolnjevali pogoje za dokup. Na SPIZ-a pravijo, da je taka cena realna in ekonomska in je ni mogoče spustiti, če nečemo, da bi ti delavci uveljavljali svoje pravice na račun drugih.

Kako pa bo pri nas, zaenkrat še ni povsem jasno, kajti iščemo še druge možnosti, ki bi bile za delavca in za podjetje sprejemljivejše.

Sindikat Železarne

Društvo upokojencev Jesenice obvešča svoje članice in člane, da organizira enodnevni izlet na Grossglockner, z odhodom avtobusa

8. avgusta ob 6.30 zjutraj

izpred Zdravstvenega doma na Jesenicah.

V Smohorju na Koroškem bi se ustavili, kjer bi si vsak lahko preskrbel vse potrebno za izlet in nakup. Preko Lienza bi potem nadaljevali na Grossglockner. Vračali bi se preko Spittala in Beljaka.

Cena prevoza je okrog 165,00 dinarjev. V ceno so vštete cestnine na avstrijskih cestah.

Vsak udeleženec izleta mora imeti obvezno veljavni potni list in šilinge.

Če bo prijavljenih za dva avtobusa, bo naslednji odpeljal 16. avgusta z istim odhodom.

Prijave z vplačilom sprejemamo v pisarni društva v torek, 31. julija in v petek, 3. avgusta.

Vljudno vabljeni!

IO DU Jesenice

Na Dovjem na ogled likovna dela slikarske kolonije Vrata 90

V soboto, 28. julija, bodo ob 18. uri v kulturnem domu na Dovjem s krajšim koncertom vokalnega okteta DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica odprli razstavo likovnih del, ki so jih ustvarili udeleženci XI. planinske slikarske kolonije Vrata 90.

Planinsko društvo Dovje - Mojstrana je letos od 19. do 26. maja organiziralo že XI. planinsko slikarsko kolonijo Vrata 90 v Aljaževem domu v Vratih. Vreme letos rekordnemu številu udeležencev ni bilo naklonjeno, pa vendar je svet pod Triglavom dobil številne nove upodobitve, od katerih bodo po dve najboljši predstavljeni v kulturnem domu na Dovjem od 28. julija do 7. avgusta in v razstavnem salonu Dolik na Jesenicah od 10. do 29. avgusta.

Dvaindvajset udeležencev kolonije iz širšega slovenskega prostora in celo iz Sarajeva dokazuje uveljavljenost te kolonije med slikarji. Ta se je po zaslu-

gi PD Dovje - Mojstrana od treh edina še ohranila v naši občini. Z letošnjo kolonijo in razstavama obeležujejo tudi 145-letnico rojstva triglavskega župnika Jakoba Aljaža, 100-letnico, odkar je Trentar Brginc prvič premagal severno triglavsko steno, 95-letnico Aljažvega stolpa na vrhu Triglava in 80-letnico današnjega Aljažvega doma v Vratih.

Planinsko društvo Dovje-Mojstrana 11. avgusta ob 14. uri pripravlja v Vratih manjšo slovesnost s kulturnim programom, s katero bodo obeležili 100-letnico prvega vzpona čez severno triglavsko steno.

Zahvale

Ob izgubi naše drage tete

MINKE PERNE,
rojene Rekar,

se vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom zahvaljujemo za cvetje in pomoč. Posebno zahvalo smo dolžni osebi Dora dr. Franceta Berglja za nego in oskrbo.

Zahvaljujemo se tudi pevcem za zapete žalostinke in župniku za lepo opravljen obred.

Simona z možem Francijem ter Marica in Žarko Davidovič

Ob boleči izgubi dragega moža

JOŽETA NADUJA

se iskreno zahvaljujem sorodnikom, prijateljem in znanec za izrečena sožalja. Posebno se zahvaljujem dobrim sosedom za nesebično pomoč, vsem vaščanom Lipc za darovano cvetje in denarno pomoč.

Najlepša hvala zdravnikom in zdravniškemu osebju Bolnice Jesenice. Hvala g. župniku iz Zasipa za lepo opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke.

Vsem, ki ste kar koli pomagali in sočustvovali, najlepša hvala.

Zalujoča žena Malka

Ob boleči izgubi očeta se iskreno zahvaljujem sodelavcem in prijateljem računovodstva delovne skupnosti, Tehničnih dejavnosti in vodstva Tehničnih dejavnosti za izrečeno sožalje ter denarno pomoč.

Še enkrat hvala!

Angela Prešern

Ob odhodu v pokoj se sodelavcem in sodelavkam obrata Jeklovlek zahvaljujem za lepo darilo in prisrčno slovo.

Milojko Rajakovič

Na lepa leta preživeta med vami me bodo spominjala prekrasna darila. Hvala še enkrat sodelavcem Oddelka za nagajevanje in sindikatu Kadrovskega sektorja.

Betka Javorsky

Sodelavcem adjustaže VBS na Javorniku se najlepše zahvaljujem za prelepo darilo ob odhodu v pokoj in jim želim še veliko delovnih uspehov.

Franc Pristov

Ob odhodu v pokoj se svojim sodelavkam in sodelavcem ERC-a iskreno zahvaljujem za dragocena darila; predvsem pa za trajne prijetne spomine na preživeta leta skupnega dela.

Želim jim veliko osebnih sreč in mnogo delovnih uspehov.

Jaka Soklič

Sindikatu Železarne in sindikatu obrata Jeklovlek se zahvaljujem za denarno pomoč med bolovanjem.

Savka Milakovič

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam adjustaže in vodstva Valjarne debele pločevine za prelepa darila in obisk na domu. Želim jim veliko delovnih uspehov in osebnih sreč ter jih prisrčno pozdravljam.

Kati Noč

Sodelavkam, sodelavcem, vodstvu in sindikatu, predvsem pa dnini Albina Breganta, se ob odhodu v pokoj najlepše zahvaljujem za lepa darila. Zahvaljujem se tudi glavnemu mojstru Ivanu Ščapu za strokovne nasvete pri mojem delu.

Prav lepo se zahvaljujem dnini Jerneja Kogovška za razne nasvete, ki so bili dobri za moje delo. Tudi orodjarni na Jesenicah se zahvalim za sodelovanje, posebno pa mojstru Vladu Repetu za razne strokovne nasvete in vsem ostalim sodelavcem.

Vsem skupaj želim še veliko uspehov in sreč pri nadaljnjem delu. Vaš nekdanski sodelavec

Milan Nikolavčič

Sindikatu Železarne Jesenice se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč.

Jože Plemelj

Društvu upokojencev Jesenice se zahvaljujem za čestitko ob mojem jubileju.

Ana Košir

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko in jim želim še mnogo zdravja in delovnih uspehov.

Ana Volk

Društvu upokojencev Jesenice se najlepše zahvaljujem za čestitko ob mojem rojstnem dnevu. Želim jim veliko uspeha pri delu.

Branko Francišek Langus

Dopisujte

Dežurne trgovine

V soboto, 28. julija, bosta na Jesenicah od 8. do 19. ure odprti trgovini:

- Rožca 11 Čufar, Jesenice, Titova 79, in
- Delikatesa Kašta 1, Jesenice, Benedičičeva 2.

V soboto, 4. avgusta, bosta na Jesenicah prav tako od 8. do 19. ure odprti trgovini:

- Emona market Jesenice, Titova 51 a, in
- Delikatesa poslovalnica 5, Jesenice, Tomšičeva 70a.

Dežurna lekarna

V juliju je za občini Radovljica in Jesenice dežurna lekarna v Radovljici, v avgustu pa lekarna na Bledu.

Rešitev križanke

skul, Samos, steri, Inari, toron, karat, Joža Čop, polom, Klement Jug, tašča, cin, aura, Itkina, čok, nn, Estoril, zaslug, Sket, TF, Martin, rt, rimar, pisk, Mal, Areh, ime, kavalkada, iskalo, led, Adorno, ikozaeder, Izo, šestak, Asta, Can, CE.

Razstavnini salon Dolik Jesenice

V razstavnem salonu Dolik DPD Svoboda Tone Čufar je do vključno 8. avgusta na ogled skupna skupinska razstava likovnih del članov likovne sekcije Relik DPD Svoboda - Center Trbovlje in likovnega kluba Dolik DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice.

Salon je odprt vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Kdaj so odprte muzejske in spominske hiše v jeseniški občini

Kranjska Gora: Liznjekova domačija (etnološki muzej): odprta vsak dan razen ponedeljkov od 16. do 20. ure.

Vrba: Rojstna hiša dr. Franceta Prešerna: odprta vsak dan, razen ponedeljkov, od 9. do 16. ure (telefon 80-115)

Doslovce: Rojstna hiša F.S. Finžgarja: odprta v petek, soboto, nedeljo od 10. do 17. ure (telefon 80-411)

Jesenice: Galerija in muzej Kosova graščina: odprta vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure.

Nogometni turnir Mojstrana 90

Na nogometnem igrišču na Prodah v Mojstrani je v nedeljo, 15. julija, potekal letos že drugi nogometni turnir v Zgornjesavski dolini. V lepem sončnem vremenu, tako kot pred mesecem dni v Planici, je nastopilo osem ekip: Ilinden, Koroška Bela, Mojstrana, Belca, Južni veter, JLA, Stari Ajax in Kranjska Gora. Sodnika na turnirju sta bila Volarič in Lavtinar iz Mojstrane.

V finalu sta za prvo mesto igrali ekipi Mojstrana:Južni veter 0:0 (2:0 po enajstmetrovkah), za tretje mesto pa ekipi Ilinden:Kranjska Gora 3:0. Zmagala je ekipa Mojstrane, druga je bila ekipa Južni veter, tretja Ilinden in četrta Kranjska Gora. Od petega do osmega mesta pa so se uvrstile ekipe JLA, Stari Ajax, Koroška Bela in Belca. Najboljšega vratarja je imela ekipa Južni veter, najboljšega strelca pa ekipa Ilinden.

Oba turnirja skupaj s preostalima dvema, ki bosta odigrana predvidoma septembra na istih igriščih, štejeta za prehodni pokal Zgornjesavske doline v letu 1990. Največje možnosti za osvojitev pokala imata trenutno oba zmagovalca turnirjev, ekipi Borsalino in Mojstrana.

Lojze Kerštan

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

27. julija, premiera amer. akcij. melodrame STARI GRINGO ob 18. in 20. uri.

28. julija, amer. akcij. melodrama STARI GRINGO ob 17. in 19. uri. Ob 21. uri amer. trda erotika ZELO NEZVESTA ŽENA. Mladini do 18. leta ne dovolimo ogleda filma!

29. julija, predpremiera amer. akcij. komedije BOGOVI SO PADLI NA GLAVO ob 17., 19. in 21. uri.

30. julija, amer. pust. film BATMAN ob 18. in 20. uri.

31. julija ni kinopredstav!

1. avgusta, amer. komedija DVOJČKA ob 18. in 20. uri.

2. avgusta, amer. akcij. film MOŽ NA BEGU ob 18. uri. Ob 20. uri premiera amer. trde erotike ONA TO DELA NAJBOLJŠE. Mladini do 18. leta starosti ne dovolimo ogleda filma!

KINO KRANJSKA GORA

27. julija, amer. barv. srhljivka MOJA SOSEDA JE VAMPIRKA ob 18. uri.

KINO DOVJE

29. julija, amer. pust. film BATMAN ob 19.30.

Galerija Kosova graščina

Razstava grafičnih listov Alpski svet

V Galeriji Kosova graščina se Grafični muzej Rogaška Slatina predstavlja drugič. Zbirka Alpe je ena od 200 tematsko urejenih zbirk, ki jih je muzeju poklonil dolgoletni švicarski gost gospod Kurt Müller.

Grafični listi so izdelani v različnih grafičnih tehnikah (prevladuje gravura v les in litografija iz 19. stoletja). Z vso svojo lepoto in mojstrsko dovršeno izdelavo prikazujejo življenje v alpskem svetu (košnja, planšarstvo, spravilo sena z visokogorskih pašnikov), gorsko favno in floro, lov. Zanimive so upodobitve nekaterih vrhov v Alpah, še posebej Triglava.

Razstava bo odprta do 12. avgusta.

Muzejske in spominske hiše jeseniške občine

Liznjekova domačija

Kranjska Gora

Nekoč so se Kranjskogorčani sramovali Liznjekove hiše, saj jim je ta pred očmi razpadala. Ko pa so se leta 1983 Kulturna skupnost, Občina Jesenice in Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Kranj odločili, da je treba hišo obnoviti oz. restavrirati, je počasi začela dobivati star sijaj. Danes je vsem domačinom v ponos.

Lani je bilo dokončno obnovljeno še gospodarsko poslopje z letnico 1796, tako da je celotna domačija vredna obiska in ogleda.

Liznjekova hiša je bila gruntarska hiša, nastajala je več stoletij, nosi pa pečat kmečkega baroka iz 18. in zač. 19. stol. Portal je polkrožne oblike iz zelenega tufa in je nastal v znani peraski kamnoseški delavnici. Na zunanjsčini je freska Madone in ostanki še starejše poslikave.

Opremljena notranjščina je datirana z vrezano letnico na stropu 1781. Gre za tradicionalno razdeljen tlorislovenske alpske hiše: veža, črna kuhinja, hiša, kamra, čumnata. Prostori so

opremljeni z originalnimi predmeti iz časa, ko je hiša živela še v polnem sijaju. Za mnogo teh predmetov se imamo zahvaliti ljudem Kranjske Gore in okolice, ker so jih z ljubeznijo prinašali v ta - lahko bi rekli - etnološki muzej.

Spodaj, kjer sta bila nekoč hlev in klet, je danes prostorna, lepo urejena galerija, kjer obiskovalci lahko pogledajo in kupijo izdelke domače in umetnostne obrti, olja, akvarele, grafike ali skulpture slovenskih umetnikov.

Hiša je odprta vsak dan, razen ponedeljkov, od 16. do 20. ure, galerijo pa lahko obiščete vsak dan od 10. do 13. ure in od 16. do 19. ure.

Pa prijeten dopust

Letos smo se odločili za prvi termin letovanja v počitniških prikolicah v Lanterni. Saj veste, morje k sreči še ne cveti, pa tudi prevroče še ni. Žal pa se je vsakdo, ki je upal, da bo s prihodom v prikolico začel uživati zasluženi dopust, krepko uštel.

Prva kava, ki tako prija po dolgi vožnji, je imela okus po terpentinu. Džezvica namreč sploh ni bila pomita, pa tudi nobena ostala posoda ne, niti skodelice in še najmanj kozarci. Po omarah so visele pajčevine, ki niso bile sled enotedskega neutrudnega dela pajkov, pač pa so te pajčevine visele tam verjetno kar vso zimo. V posodah smo dobili tudi plesen. Da, plesen.

Ob nekaterih prikolicah baldahini sploh niso bili pritrjeni z vrvmi; to smo uredili sami. Baldahini so strga-

ni in nestrokovno postavljeni. Kaj se bo zgodilo ob neurju, lahko samo ugibamo (k sreči nismo imeli te smole). Pri tem pa opazamo, da na slabo postavljene baldahine opozarjajo izmene že leta. V eni prikolici hladilnik greje namesto hladi. Skratka, ugotavljamo popolno nestrokovnost oz. nesposobnost ekipe, ki je prikolice postavljala.

Pa še to: če ste želeli, da bi bili s prijatelji skupaj in ste vzeli po vsakem matematičnem logičnem zaporedju dva sosednja ključa, ste se krepko uštel. Prikolice si namreč od recepcije proti desni sledijo 5,3,4,2,1,6. Pa zna po vrsti šteti že predšolski otrok.

Pa prijeten dopust vsem skupaj. Prva izmena

Prijetno razpoloženje na Pristavi

Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela je za deset let zaupalo svoje planinske postojanke na Pristavi zasebniku Marjanu Janu z Jesenic, ki si prizadeva, da bi se vsi planinci in drugi obiskovalci te prijetne planinske točke čimbolj prijetno razvedrili.

V sobotah in nedeljah pripravlja zabavne popoldneve in večere. Prejšnjo

nedeljo je bil otroški živ-zav, v nedeljo, 29. julija, pa bo ob 17. uri zaplesala folklorna skupina Javornik-Koroška Bela.

Pristava je torej lepa priložnost za popestritev dopustniških in počitniških dni.

J.R.

Bralcem in dopisnikom Železarja

V skladu s sanacijskimi prizadevanji naše Železarne moramo tudi na uredništvu Železarja zmanjšati stroške. Sicer nepriljubljena, vendar v teh razmerah najboljša rešitev je, da Železar izhaja kot štiri-najstidnevnik.

Prosimo, da to upoštevate in pravočasno oddate gradivo.

Uredništvo

Šport kot prva kakovosti življenja

Selektivni in vrhunski šport

V javnosti je najbolj odmevno področje športa vrhunski šport, katerega osnovni cilj je doseganje vrhunskih rezultatov. To področje običajno razdeljujemo v dva segmenta, in sicer:

SELEKTIVNI ŠPORT, ki naj bi s športno vzgojo tvoril celoto in smo ga v Sloveniji poimenovali kar šport mladine. Gre za redno športno vadbo otrok in mladine, ki skozi osnovno selekcijo v športni piramidi preko etapnih rezultatov doseže vrh, torej vrhunske rezultate. Ostre meje med športno vzgojo in selektivnim športom ni, saj so smotri selektivnega športa poleg doseganja vedno boljših rezultatov tudi izrazito vzgojni.

Zal v Sloveniji izrazito slaba infrastruktura onemogoča in omejuje vključevanje večje množice otrok. Pojavljajo se celo socialne diferenciacije, kar se kaže v izrazitejšem trendu vključevanja otrok iz bolj situiranih družin v selektivni šport.

Dруг velik problem, katerega moramo reševati, je problem strokovnega kadra, ki naj bi treniral sistem vodil. Dejstvo je, da bo le dobro nagradjen strokovnjak motiviran za dobro delo, stalno strokovno izpopolnjevanje ter strokoven pristop k procesu vadbe in treniranja.

VRHUNSKI ŠPORT ima velik pomen za popularizacijo in razvoj neke športne

panoge in športa na sploh. Prav vrhunski rezultati mnogokrat pritegnejo otroka, da začne tudi sam z redno vadbo. Pri tem veliki športni uspehi pospešijo tudi razvoj športne rekreacije v določeni panogi.

Kot majhen narod ne smemo pozabiti tudi na vidik mednarodne afirmacije naroda, saj medijska odmevnost nekega vrhunskega rezultata animira ljudi.

Slovenci smo, čeprav majhen narod, zelo uspešen športni narod, kljub zaostajanju na področju športne vzgoje in rekreacije za razvitejšim svetom ter še večjim zaostajanjem na področju športne infrastrukture, kjer zaostajamo celo za našimi južnimi republikami.

Če je naša družba zainteresirana za vrhunski šport, potem je prvenstveno potrebno zagotoviti primerne športne objekte za vadbo, visoko usposobljene strokovnjake in ustrezno zdravstveno varstvo. Vsi ostali pogoji pa se morajo zagotoviti skozi tržnost vrhunskega športa.

V Sloveniji sodeluje v selektivnem in vrhunskem športu preko 20.000 aktivnih športnikov, od tega jih je 950 vrhunskih športnikov, ki tekmujejo v 60 panogah (po uradnih merilih ZTKO Slovenije).

In kakšno je stanje v občini Jesenice po enakih merilih kot v Sloveniji? Po najnovejših podatkih imamo 5 športnikov mednarodnega razreda, 12 zveznega razreda, 18 zelo perspektivnih športnikov in 8 perspektivnih športnikov (tekmujejo v 7 športnih panogah). Tem moramo dodati še vse tiste športnike, ki v naši občini trkajo na vrata priznanih razredov, vendar jim strogi kriteriji tega ne dovoljujejo. Takih je še blizu 90.

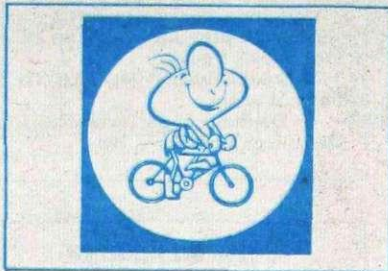
Šport in družbenoekonomski odnosi

V prvem nadaljevanju smo že govorili o pomembnosti športa in športne rekreacije za gospodarstvo v vidika zdravja in produktivnosti, vendar moramo opozoriti tudi na nekatere druge vidike, kot:

- Športna industrija in trgovina: Tu mislimo na vse tiste industrijske veje, ki bodisi proizvajajo posebno športno opremo ali se bolj na tiste, ki delajo in prodajo opremo za prosti čas (rekreacijo).

- Šport in turizem sta tesno povezana med seboj in tako tvorita tržno celoto (tudi s proizvodi za šport).

- Pomemben vidik so tudi športne prireditve oziroma organizacija vrhunskih športnih tekmovanj, ki so bistveni element trženja športa. Posredno lahko pozitivno vplivajo tudi na infrastrukturo okolja.

Zaključne ugotovitve

Ugotavljamo, da je stanje športa v Sloveniji zaskrbljujoče in pereče, saj skoraj v vseh segmentih beležimo zaostajanje, ne samo za razvitem svetom, ampak tudi za doseženo ravni razvitosti naše republike. Glavni vzroki so naslednji:

1. Neustrezen sistemski položaj športa
2. Nezadostna osveščenost prebivalstva
3. Slab družbenoekonomski položaj športa
4. Izredno slabo stanje na področju športne infrastrukture
5. Neustrežno stanje na področju strokovnih kadrov.

Vsi ti vzroki veljajo za občino Jesenice v še hujši obliki, saj je sedanjí družbenoekonomski trenutek v mnogočem še težji kot drugod. V jeseniški občini smo tudi v preteklosti v marsičem zaostajali za ostalimi občinami v Sloveniji (še posebej v športni infrastrukturi in družbenoekonomskem položaju športa!).

Tako sem v treh nadaljevanjih predstavljal gradivo, ki naj bi ga jeseni obravnavali v Skupščini Slovenije. V nekaterih poglavjih sem se dotaknil tudi stanja v naši občini, z željo, da bi tudi v jeseniški občini športu namenili več pozornosti kot sedaj.

Branko Jeršin
strok.del. ZTKO Jesenice

Hokejske novice

Ob koncu junija je bila na Jesenicah skupščina Hokejske zveze Jugoslavije, ki je še enkrat popolnoma razkrila odnose v zvezi. To je bil velik boj jeseniškega predstavnika, dolgoletnega poštenega športnika in hokejskega delavca Franca Smoleja s hokejsko »gospodo«. Ta v zadnjih letih vedri in oblaci in z velikimi kupi denarja kupuje cele ekipe, ob velikem grnjenju, da vse to dela v korist jugoslovanskega hokeja.

Cinizem predsednika Medveščaka Građeckega, slinavost nekaterih ljudi iz predsedstva (predvsem Nedeljčevića iz Vojvodine), mlačnost in omahljivost predstavnikov iz Srbije ter nemoč slovenskih delegatov so glavne značilnosti te skupščine.

Franco Smolej je z veliko volje in potrpežljivosti uspel na dnevni red zasedanja uvrstiti tudi vprašanje regularnosti lanskega prvenstva. Z dokumenti in gradivom je dokazal, da je Medveščak igral v lanskem sezoni z devetimi tujci in da organi Hokejske zveze Jugoslavije zaradi pritiskov predsednika Građeckega niso ukrepali na številne pritožbe Jesenic. Pod teži dokazov so neregularnost prvenstva delegati na skupščini priznali, v razpravi (kako cinično), ko je bilo na vrsti glasovanje o regularnosti oziroma neregularnosti prvenstva, pa je samo pet slovenskih delegatov glasovalo za neregularnost prvenstva.

Zato HK Jesenice ni preostalo drugega, kot da se pritoži na Mednarodno hokejsko federacijo. Pritožba je že poslana na Dunaj, na sedež mednarodne zveze, kar bo prav gotovo povzročilo hudo mednarodno blamažo Hokejske zveze Jugoslavije. Zanimivo, da je šele obvestilo delegatov o pritožbi Jesenic na mednarodno zvezo nekoliko ohladilo cinizem in visokost nekaterih vodilnih v Hokejski zvezi Jugoslavije.

Med drugimi pomembnejšimi zadevami, zanimivimi za ljubitelje hokeja na Jesenicah, je pomembno, da se državno prvenstvo prične zadnji teden v septembru. Tekmovalni sistem v prvi ligi ostane nespremenjen. Zanimivo je tudi to, da je F. Smolej dokazal, da tujci v jugoslovanski hokej niso prinesli večjega napredka, saj so prvo mesto v skupini C priporili v glavnem igralci Jesenic, ki so tudi v prvenstvu igrali brez tujcev. Vendar so delegati sprejeli predlog Medveščaka, da v

prvenstvu lahko igrajo štirje tujci in neomejeno število tako imenovanih »jugotujcev«, ki pa morajo ob registraciji predložiti jugoslovanski potni list. Proti je ponovno glasovala le slovenska delegacija.

Skratka, skupščina HZJ ni prinesla nič novega, ostaja pa upanje, da se bo na jesenski, ki je tudi volilna, le nekaj premaknilo. Ali pa bo resnično potrebno razmisljati o predlogu F. Lešnjaka iz Ljubljane, da se slovenska zveza osamosvoji oziroma izstopi iz HZJ.

»Bodiček«

Skupščina HZJ se je kot opazovalec udeležil tudi članu uprave HK Jesenice Francu Košir. Ta se je kljub temu, da je priznan humorist, lahko marsičesa naučil ob humorističnih nastopih Građeckega in njegovih podložnikov.

Ob koncu skupščine pa je Zagrebčanom in Beograđčanom svetoval, naj v prihodnji sezoni skupščini Hokejske zveze Jugoslavije predlagajo, da sta v jugoslovanski hokejski ligi obvezna vsaj dva domača igralca.

Na Jesenicah potekajo prizadevanja, da bi se v hali Podmežakla igral tudi del svetovnega prvenstva skupine B v marcu 1991, katerega gostitelj je sicer Ljubljana. Jesenice imajo namreč v primerjavi s kandidaturjo Kranja in Bleda veliko več možnosti, predvsem pa izkušnje z organizacijo večjih tekmovanj.

V klubu se tudi zelo trudijo, da bi zagotovili toliko denarja, da bi prebradili veliko krizo, ki ogroža obstoj hokeja na Jesenicah. Računajo tudi na pomoč svojih zvestih privržencev širom po Sloveniji.

Kolektivne pogodbe so neizogiben instrument urejanja delovnih razmerij v tržnih razmerah

V Gospodarskem vestniku smo zasledili zanimiv in poučen članek Marijana Kocbeka o kolektivnih pogodbah. Ker je o tem tudi v naši železarni vedno več vprašanj, ga tudi mi objavljamo.

S kolektivnimi pogodbami se določa le minimum pravic delavcev

Kolektivne pogodbe so, zgodovinsko gledano, posledica združevanja delodajalcev v asociacije (delavske sindikate oz. delodajalske zbornice). Sprva je med obema organizacijama potekala ostra borba s stavkami, kasneje pa se je razmerje spremenilo in prešlo v fazo medsebojnega organiziranja sodelovanja. Pravni instrument, s katerim so se usklajevali (in se še usklajujejo) po svoji naravi konfliktne interese med delom in kapitalom, so kolektivne pogodbe. Z njimi so se sprva dopolnjevali minimalni delovni pogoji, določeni z zakonodajo, zlasti glede mezd in delovnega časa, kasneje pa se je materija kolektivnih pogodb razširila še na številna druga področja (npr. vpliv novih tehnologij na delovna mesta, participacija delavcev ipd.).

Kolektivne pogodbe imajo v Sloveniji dolgotrajno tradicijo (v predvojni Jugoslaviji so jih regulirali npr. zakon o zaščiti delavcev, obrtni zakon in uredba o minimalnih mezdah, kolektivnih pogodbah, poravnanju in razsodništvu), vendar je sprememba političnega in ekonomskega sistema po drugi svetovni vojni to tradicijo prekinila. Pred sprejetjem zveznega zakona o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja v letu 1989 so imele kolektivne pogodbe povsem obrobno vlogo v sistemu delovnega prava, saj so urejale le delovna razmerja tistih delavcev, ki ne delajo s sredstvi v družbeni lastnini: zaposlenih pri obrtnikih, odvetnikih, v predstavništvih tujih oseb in pri tujem izvajalcu investicijskih del v Jugoslaviji.

Kolektivna pogodba se običajno definira kot pismena pogodba med organizacijo delavcev (sindikatom oz. sindikati) ter organizacijo delodajalcev, s katero se urejajo delovna razmerja. Posamezna organizacija (delodajalec) in delavec ne skleneta kolektivne pogodbe (sklepajo jo organizacije delavcev in delodajalcev); s stališča posameznega delavca imajo določbe kolektivne pogodbe značaj danega (objektivnega) pravnega reda (podobno kot zakon). Kolektivna pogodba ima izrazito zaščitno funkcijo. Pravice, določene v njej, so vedno minimalne pravice in kolektivna pogodba ne preprečuje delodajalcu, da bi določil za delavce ugodnejše pravice. Ne gre torej ne za omejevanje obsega pravic navzgor, kakor tudi ne za izenačitev pravic, marveč le za dogovorjeni minimum, ki so

ga dolžne spoštovati vse organizacije. Po tem se kolektivne pogodbe razlikujejo od samoupravnih sporazumov, sklenjenih po posameznih dejavnostih, ki niso omogočali odstopanj od dogovorjenih pravic niti navzgor niti navzdol, saj so urejali sistem.

Pravice iz kolektivne pogodbe so iztočljive.

Težišče urejanja bo z generalne kmalu preneseno na panožne kolektivne pogodbe

Kolektivne pogodbe so urejene z zakonom o podjetjih, zveznim zakonom o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja in republiškim zakonom o delovnih razmerjih. Ne da bi na tem mestu podrobneje analizirali navedene zakonske vire, lahko ugotovimo, da zakon omogoča sklepanje generalne, panožne in podjetniške kolektivne pogodbe.

Generalna kolektivna pogodba naj bi bila sklenjena za celotno slovensko gospodarstvo in naj bi veljala za vse gospodarske organizacije in delavce, zaposlene v njih. Stranki sta Gospodarska zbornica Slovenije in ustrezní sindikat (sindikati). Teritorialno velja za celotno ozemlje Republike Slovenije. Z generalno kolektivno pogodbo se urejajo zgolj tista vprašanja, ki jih je mogoče urediti enotno za celotno republiko, t.j. nekatere pravice iz delovnega razmerja in temelje tarifnega sistema. Za negospodarske po sklenjena najverjetneje posebna generalna kolektivna pogodba (za vse negospodarske organizacije in v njih zaposlene delavce), sklenila pa naj bi jo ustrezná organizacija sindikatov in Izvršni svet RS oz. asociacija organizacij družbenih dejavnosti. GZS ne bo stranka te kolektivne pogodbe, saj so njene članice le organizacije s področja gospodarstva.

Panožne kolektivne pogodbe bodo sklenjene po posameznih dejavnostih med GZS in ustreznim sindikatom dejavnosti, veljale pa bodo za vse organizacije posamezne dejavnosti in v njih zaposlene delavce. V njih bo urejena večina vprašanj, ki jih ni mogoče urediti v generalni kolektivni pogodbi (tako npr. ureditev delovnega časa zahteva upoštevanje posebnosti posameznih panog, med katerimi so velike razlike; podobno velja seveda tudi za plače).

Panožne kolektivne pogodbe so v razvitih tržnih gospodarstvih prevladujoča oblika kolektivnih pogodb (po leg vedno bolj razširjenih podjetniških kolektivnih pogodbah), zato pričakujemo, da bo sčasoma generalna kolektivna pogodba »odmrla«, njena vsebina

pa bo sprejeta v branžne pogodbe. Podjetniške kolektivne pogodbe se sklepajo za posamezno organizacijo, sklenejo pa jih organi upravljanja organizacije in sindikat podjetja. Sklepanje teh pogodb ni obvezno. Generalna kolektivna pogodba je torej najbolj splošna, težišče urejanja je na pomožni kolektivni pogodbi, posebnosti posameznega podjetja pa je mogoče urediti s podjetniško kolektivno pogodbo. Panožna kolektivna pogodba lahko določi le za delavce ugodnejše pravice kot generalna, podjetniška pa ugodnejše kot panožna (minimum pravic, ki s kolektivno pogodbo ne sme biti kršen, pa določa zakon).

Kolektivne pogodbe nadomeščajo samoupravne splošne akte

Ob začrtanem sistemu kolektivnih pogodb se zastavlja vprašanje umestnosti urejanja delovnih razmerij s splošnimi akti. Teh bo v prihodnje bistveno manj in bodo krajši kot obstoječi ter bodo urejali le posebna vprašanja posameznih organizacij oz. tista vprašanja, glede katerih organizacija določi za delavce ugodnejše ureditev kot kolektivne pogodbe (v organizacijah, ki bodo sklepale podjetniške kolektivne pogodbe pa potrebe po splošnih aktih sploh ne bo). Večino vprašanj bodo lahko uredile individualne pogodbe, o zaposlitvi že samo na podlagi kolektivnih pogodb in zakonov, potem ko bo pristojni organ (tudi individualno) presodil vse okoliščine v podjetju.

Posebnosti urejanja delovnih razmerij za management

V svetu kolektivne pogodbe ne veljajo za tiste delavce, ki opravljajo vodstvene in vodilne funkcije, t.j. delavce, ki vodijo delovni proces in odločajo o personalnih vprašanjih. Steje se, da ti delavci ne potrebujejo zaščite kolektivnih pogodb zaradi svoje izobrazbe, znanja in sposobnosti, zato se neposredno pogajajo z delodajalci o vseh vprašanjih delovnega razmerja in sklepajo zgolj pogodbe o zaposlitvi.

Položaj pri nas je na tem področju zaradi družbene lastnine specifičen, saj se poslovalni delavci in delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v družbenih podjetjih ne pogajajo z lastniki, marveč z delavci, ki jih prek organov upravljanja kot delavskih (samoupravnih) organov imenujejo in razrešujejo. Zato se predlaga, da za management ne bi veljal tarifni del kolektivne pogodbe. Ta vprašanja naj bi uredili neposredno v individualni pogodbi o zaposlitvi. Predlaga se, da naj bi, podobno kot v Italiji, to področje urejala posebna kolektivna pogodba

ali pa da zbornica za direktorje v družbenih podjetjih sprejme posebne usmeritve.

Kolektivna pogodba ne določa sistema plač niti razmerij med njimi

Generalna kolektivna pogodba vsebuje le temelje ureditve delovnih razmerij. Posamezna vprašanja v njej niso v celoti urejena, marveč je podrobnejša ureditev prepuščena panožnim in podjetniškim pogodbam. V generalni pogodbi so tako bodisi v celoti, v večini primerov pa le okvirno, urejena naslednja vprašanja: postopek sprejemanja, spreminjanja in veljavnosti določb pogodbe, način reševanja sporov, posebni pogoji za sklenitev delovnega razmerja, objava delovnega mesta, poskusno delo, delovno razmerje za določen čas, postopek ugotavljanja znanja in zmogljivosti za opravljanje del, razporejanje delavcev, delo na domu, delovni čas, kriteriji za nočno delo žena, pravica do odsotnosti z dela z nadomestilom in brez nadomestila osebnega dohodka, oblike motivacije delavcev, dolžina odpovednega roka, izobraževanje, obveščanje delavcev, pogoji za delovanje sindikata in plače ter druge materialne obveznosti med organizacijo in delavcem.

Obe stranki se zavedata, da so sedanjí osebni dohodki na zelo nizki ravni, predvsem v primerjavi s sosednjimi državami. To je posledica najrazličnejših dejavnikov, predvsem tudi naše majhne družbene produktivnosti. Zavedati se moramo, da tega razkoraka ni mogoče odpraviti čez noč, saj bi nas lahko nerealno visoka izhodišča pahnila v še večje probleme, to je v veliko nezaposlenost. Prav zaposlenost in stabilnost delovnih razmerij pa sta v razvitih državah med največjimi vrednotami. Zaradi tega je tudi predlagano, da naj bi bil v generalni kolektivni pogodbi izhodiščni osebni dohodek časovno omejen za največ leto dni in nato podvržen sprotni reviziji.

Slovenska zbornica meni, da je potrebno v kolektivni pogodbi določiti bruto zneske OD, ki bi jih izračunali tako, da bi dogovorjeno neto plačo povečali za stopnjo davkov in prispevkov, ki velja za Ljubljano (tu so prispevki med najvišjimi v Sloveniji). Prednost določitve bruto zneska je v tem, da leta pomeni enega izmed stroškovnih elementov poslovanja, ki bi morali biti znani vnaprej (fiksni), bruto zneski pa bi posredno zavezovali k prizadevanju za razbremenitev gospodarstva tudi sindikate.

Niti v generalni niti v panožnih kolektivnih pogodbah ne bodo določena morebitna obvezna razmerja med po-

sameznimi plačami. V pogodbi se namreč poleg minimalne najnižje plače določijo tudi minimalne plače za posamezne kategorije delavcev. To pa bo precej različno že od panoge do panoge, še bolj pa od podjetja do podjetja. Torej ne gre za morebitne obvezne razpone, kot so jih do sedaj določali družbeni dogovori in samoupravni splošni akti.

Kolektivno dogovarjanje kot stalen proces

Proces kolektivnih pogajanj je pri nas šele na začetku, zato so težave toliko večje. Kolektivnemu dogovarjanju ni naklonjen splošen gospodarski položaj, ki na eni strani zahteva vrsto odrekanih, po drugi strani pa politične in ekonomske spremembe razumljivo vzbujajo željo po hitrem izboljšanju materialnega položaja večine ljudi. Ob tem je treba poudariti, da kolektivne pogodbe same po sebi ne morejo prinesiti dviga standarda, saj morajo biti v njih zapisane pravice tudi ekonomsko pokrite.

Izrazita konfliktnost ekonomskega položaja utegne (čeprav to ni nujno) podaljšati čas, potreben za doseg razumnega kompromisa, čeprav si obe stranki prizadevata, da bi generalno kolektivno pogodbo sklenili čimprej.

Tudi kolektivne pogodbe zahtevajo razrešitev titularstva družbene lastnine

Dosedanja pogajanja o sklenitvi generalne kolektivne pogodbe, pa tudi sklepanja podjetniških kolektivnih pogodb v družbenih podjetjih kažejo na odprto problematiko družbene lastnine. Medtem ko so vprašanja povsem jasna v mešanih zasebnih podjetjih, pa je položaj pri družbenih podjetjih, kot ostankih starega sistema, še vedno odprt, saj pride spet do t.i. »sui generis« rešitve, specifičnosti spet samo v jugoslovanskem sistemu. Zato je potrebno ugotoviti, da bo »normalno« sklepanje kolektivnih pogodb tudi v družbenem sektorju možno šele, ko bo rešen problem titularstva družbene lastnine.

Še pojasnilo o razmerju med kolektivnimi pogodbami in zakonom o omejevanju osebnih dohodkov. Glede na to, da se s kolektivnimi pogodbami ne kontrolira obseg denarne mase (ker določajo minimum in ne maksimalne plače), izteka veljavnosti zakona ni mogoče povezovati s sklenitvijo kolektivnih pogodb (je pa prenehanje veljavnosti zakona pogoj za začetek veljavnosti kolektivnih pogodb), saj gre za urejanje dveh po naravi povsem izključujočih, nasprotnih si stvari.